

Priority



Miloslav Cváček

majitel, jednatel a generální ředitel
ISMM Production & Business
Cooperation s.r.o.

Owner, Executive Director and CEO
ISMM Production & Business
Cooperation s.r.o.

Vědět je důležité

MAMMAPRINT PŘINÁŠÍ PŘESNÉ ODPOVĚDI,
ELIMINUJE NEJISTOTU PŘI ROZHODOVÁNÍ O VÝBĚRU
VHODNÉ LÉČBY ČASNÉHO KARCINOMU PRSU.

46%

pacientek s klinicky určeným vysokým rizikem bylo překlasifikováno na nízkorizikové pacientky, u kterých by **adjuvantní chemoterapie** pravděpodobně neměla přínos¹

23%

pacientek bylo v porovnání s testováním IHC/FISH² při použití testu BluePrint zařazeno do jiné podskupiny

97%

pacientek s **ultranízkým rizikem** dle testu Mammaprint mají po 20 letech od diagnózy 97% BCSS* při použití omezené endokrinní terapie³

*BCSS - specifické přežití u karcinomu prsu.

VÍCE INFORMACÍ NAJDETE NA
www.mammaprint.cz

Reference: 1. Cardoso F, van't Veer LJ, Bogaerts J, et al. N Engl J Med. 2016; 375(8):717-29
2. Whitworth P, Beitsch P, Mislowsky A, et al. Annals of Surgical Oncology. Ann Surg Oncol (2017) 24:669-675
3. Esserman, L.J., et al. JAMA Oncol. 2017 Nov 1;3(11):1503-1510. doi: 10.1001/jamaoncol.2017.1261. 2. He, W., et al. J Clin Oncol. 2015 Jul 10;33(20):2262-9. doi: 10.1200/JCO.2014.59.3673. Epub 2015 Jun 1. 3. van't Veer, L., et al. Breast Cancer Res Treat. 2017 Nov;166(2):593-601. doi: 10.1007/s10549-017-4428-9.



Vážené čtenářky, vážení čtenáři,

tímto vydáním uzavíráme velmi hektický rok 2022, ve kterém jsme s Vámi sdíleli zajímavé manažerské příběhy a priority. Ve spolupráci s Českou manažerskou asociací jsme byli moderátory výměny názorů na ekonomickou a společenskou situaci a pomáhali jsme formulovat návrhy řešení. Věnujeme se výročí vzniku České a Slovenské republiky a do tématu nás uvádějí osoby asi nejkompetentnější, ministři zahraničních věcí. Ve svých rozhovorech zmiňují i obrannou a kulturní spolupráci. Těmto tématům se věnujeme v rozhovorech s manažery strojírenských firem, nejen z obranného průmyslu, které působí na českém a slovenském trhu.

Již dlouhodobě se věnujeme problematice řízení ve zdravotnictví a lázeňství. Proto si Vám dovoluujeme nabídnout zajímavé rozhovory s uznávanými lékaři, farmaceuty a provozovateli lázeňské péče.

A co nás čeká v roce 2023? Opět mnoho zajímavých manažerských témat a setkání, nejen v oblasti byznysu, veřejné správy, ale i v oblasti kultury. Jsme magazín pro sdílení Vašich priorit.

Dear readers,

With this issue, we wrapped up a very hectic 2022, in which we shared with you some interesting management stories and priorities. In cooperation with the Czech Management Association, we moderated an exchange of views on the economic and social situation and helped formulate proposals for solutions. We are focusing on the anniversary of the founding of the Czech and Slovak Republics. Those who have been introducing us to the topic — the Ministers of Foreign Affairs — are probably the most competent persons to do that. In their interviews, they also mention cooperation in defence and culture. We address these topics in discussions with managers of engineering companies, not only from the defence industry but also those operating in the Czech and Slovak markets. We have long been involved in management issues in the healthcare and spa industries. Therefore, we would like to offer you interesting interviews with renowned doctors, pharmacists and spa care operators.

And what awaits us in 2023? Again, there are many interesting management topics and meetings, not only in business and public administration but also in the field of culture. We are a magazine for sharing your priorities.

Vít Ruprich
Vydavatel / Publisher

Priority Business & Government 4 / 2022 | Vydavatel / Publisher: 4machines s.r.o. | Strategický partner / Strategic Partner: Česká manažerská asociace | Šéfredaktor / Editor-in-Chief: Jindřich Osladil | Redakce / Editors: Vít Ruprich, Šárka Vavrečková, Štěpánka Volná, externí spolupracovníci | Obchodní oddělení / Sales Department: Vít Ruprich | Inzertní oddělení / Advertising Department: info@prioritymagazin.cz | Grafické zpracování / Graphic Design: Lucie Petrová | Jazyková redakce (překlady, anglické korektury, české korektury) / Language Editing (Translation, English Proofreading, Czech Proofreading): Karolína Slamová, Mark Landry, Gabriela Hegerová, Jana Duží | Tisk / Printing: PRINTO, spol. s r. o. | Registrace / Registration: MK ČR E24024 | Adresa / Address: Studentská 6202/17, 708 00 Ostrava, www.4machines.cz | Kontakt / Contact: editor@prioritymagazin.cz, +420 739 602 923 | Redakce neodpovídá za jazykovou správnost inzerce. Tiskové chyby vyhrazeny. / The editors are not responsible for the advertisements' language accuracy. Printing errors reserved.

www.prioritymagazin.cz

Festival 32 Krumlov

14 / 7 — 5 / 8 / 2023

výjimečné místo — výjimečný zážitek

Hlavní koncerty:

14 / 7 — Pá / 21:00

Francouzská noc

Zahajovací koncert

15 / 7 — So / 21:00

Operní gala

21 / 7 — Pá / 19:30

Il Boemo & Wranitzky

22 / 7 — So / 20:30

Viva España!

28 / 7 — Pá / 20:00

Vadim Gluzman a mladí talenti

29 / 7 — So / 20:30

Bernstein Meets Gershwin

4 / 8 — Pá / 19:30

NEvážná klasika

5 / 8 — So / 20:30

Slavné operní sbory a Carmina Burana

Závěrečný koncert

Generální partner



Vstupenky zakoupíte na
festivalkrumlov.cz

Business

- 18 V ELDISu se snažíme poskytovat co nejkompaktnější služby
At ELDIS, We Strive to Provide the Most Comprehensive Service Possible
- 20 Sázíme na vlastní vývoj a spolehlivost svých produktů
We Rely on Our Own Development and the Reliability of Our Products
- 22 Bezpečnost v hromadné dopravě patří mezi naše priority
Safety in Public Transport Is One of Our Priorities
- 26 Manažer je klíčovým prvkem k dosažení úspěchu podniku
The Manager Is a Key Element to the Success of the Business
- 38 Za výpadky léků stojí dlouhodobý tlak na ceny v celé Evropě i problémy v dodavatelských řetězcích
Drug Shortages Have Been Caused by Long-Term Price Pressure across Europe and Problems in Supply Chains
- 42 Naši vizí je pomáhat lidem s nemocí pohybového ústrojí
Our Vision Is To Help People with Musculoskeletal Disorders

Government

- 48 Švédské předsednictví v Radě EU hodlá stavět na čtyřech významných pilířích
The Swedish Presidency of the Council of the EU Intends to Build on Four Important Pillars

Region

- 52 Velkou výzvou je pro nás kandidatura města Broumova na titul Evropské hlavní město kultury 2028
A Great Challenge for Us Is the Candidacy of Broumov for the Title of the European Capital of Culture 2028

Lifestyle

- 60 Dvě osobnosti hudebního festivalu Leoše Janáčka a jedno loučení
Two Personalities of the Leoš Janáček Music Festival and One Farewell

6



Miloslav Cváček

Reference a zkušenosti jsou v našem oboru nejlepším marketingem

References and Experience Are the Best Marketing in Our Industry

10



Rastislav Káčer

Česká republika zůstává našim nejbližším partnerem, susedom i priateľom

The Czech Republic Remains Our Closest Partner, Neighbour and Friend

14



Jan Lipavský

Naše vztahy se Slovenskem jsou výborné a jak Češi, tak Slováci je považují za výjimečné

Our Relations with Slovakia Are Excellent, and Both Czechs and Slovaks Consider Them Exceptional

Hlavní partneři



Oficiální partner



Hlavní mediální partner



Mediální partner



Festival se koná za laskavé podpory



Reference a zkušenosti jsou v našem oboru nejlepším marketingem



Miloslav Cváček

Miloslav Cváček, majitel rodinné firmy ISMM, která byla založena v roce 1997 jako poradenská společnost poskytující služby průmyslovým podnikům v oblasti marketingu, zahájil v roce 2007 s pěti pracovníky vlastní malovýrobu. Postupně vybudoval od nuly skupinu ISMM Group, do které patří šest prosperujících firem s více než 500 zaměstnanci a obratem 1,5 miliardy. Společnost je významným profesionálním kooperantem na trhu EU, ale i důležitým zaměstnavatelem Moravskoslezského kraje přesahujícím oblast strojírenství.



Text: redakce

Foto: ISMM Production & Business Cooperation s.r.o.

■ Pane Cváčku, Váš dvacetipětiletý podnikatelský příběh je inspirativní. Poněvadž do firemního sortimentu patří i výroba zemědělské techniky, dá se říci, že jste vyoral hlubokou brázdou od prodeje k výrobě. Jak tuto cestu hodnotíte?

To je opravdu trefné. Když jsem se posunul z role manažera do role podnikatele, vůbec jsem neuvažoval, že bych chtěl být nějaký velkopodnikatel. Spíše jsem se chtěl profesně věnovat poradenství, marketingu a controllingu, který jsem studoval, bavil mě a ve kterém jsem se také dál vzdělával. Pak se společnost ISMM dostala k problematice exportního marketingu a posléze začala i s vlastní výrobou. Takže kdybych to krátce zrekapituloval, byla to určitá životní a osudová setkání, která vedla k výslednému stavu. Rozhodující bylo, že jsem se naučil německy během mého pracovního pobytu v Rakousku, pak jsem se seznámil také s panem Spädtem z Braunschweigu, se kterým jsme pracovali na kooperačních zakázkách pro české firmy. Tím stěžejním milníkem však bylo v roce 2007 rozhodnutí o koupi prvního výrobního areálu v Jistebníku a zaměstnání prvních pěti pracovníků. Vlastně díky tomu jsem odstartoval dráhu podnikatele, který nejenom radí, jak prodávat výrobky, ale sám ty výrobky také vyrábí.

Věřím, že můj příběh by mohl být inspirující i pro další podnikatele, kteří si třeba myslí, že to nemá cenu nebo že nejsou schopní sami podnikat a dosáhnout slušných výsledků. Já mohu být příkladem toho, že to jde. Neměl jsem na začátku žádný kapitál, neprivatizoval jsem. Kariérně jsem se posouval z manažera do roviny podnikatele, takže jsem v podstatě neměl v mém oboru ani žádné zásadní kontakty, které by mi pomohly při rozjezdu. Na to, že jsem začínal od nuly, je ten výsledek snad dobrý, a jsem hrdý na to, že jsme českou rodinnou firmou.

■ Vlastníte ryze českou, regionální a dnes se dá říci i rodinnou firmu zaměřenou na export. Jaké jsou Vaše podnikatelské a manažerské priority?

Já jsem vždy inklinoval k managementu, koneckonců jsem to i studoval na doktorátu. Od roku 1992, kdy jsem začal pracovat na manažerských pozicích, bylo mou ambicí být dobrý manažer. Inspiroval jsem se americkou literaturou nebo i českými podnikatelskými příběhy a snažil jsem se ze všeho vytáhnout to nejlepší a namodelovat si nějaký svůj způsob řízení mých podřízených. Jsem poměrně konzistentní a metody, které jsem používal před pětadvaceti lety, z hlediska managementu, leadershipu, vedení a motivace kolektivu, stále uplatňuji. Vlastně jsem se jenom přizpůsobil době digitalizace a IT. Vždycky jsem věřil, že když člověk dělá práci kvalitně, tak se dostaví i výsledky. To znamená, že můj focus byl hlavně na

to, abychom odváděli kvalitní práci na všech frontách, a ta kvalitní práce poté zabezpečí, že bude růst byznys, přijdou nové zakázky a konečně že budou i všichni zaměstnanci spokojeni.

■ Snižování energetické náročnosti výroby rozvíjí nutnost inovací. Jaké inovace jsou pro Vaši firmu rozhodující?

Energetická náročnost je aktuálně stěžejní téma a v důsledku expanze cen energií se s tím neustále konfrontujeme. Výhodou našeho byznysu je, že podíl energie čítá kolem 3-4 % nákladů, takže to není klíčový nákladový faktor. Nicméně jsme stejně nuceni tento problém řešit. Jednou ze strategií je inovace zaměřená na hledání technologií, které jsou úspornější, např. alternativní zdroje, jako jsou třeba soláry. Ale to je samozřejmě běh na dlouhou trať. Další strategií jsou i organizační opatření, ať už je to vypínání světel, vypínání zařízení, která nejsou nutná k provozu, nebo dodržování technologických pauz ve výrobě. To vše znamená praktickou realizaci úspor. Myslím si, že každá firma může jen těmito opatřeními uspořit 5-10 %.

Jinak taková základní procesní inovace, z hlediska výrobního systému, je implementace lean managementu. Máme na to speciální program, který se jmenuje PENALTA, ve kterém usilujeme o inovace veškerých procesů, které jsme definovali jako kritické v rámci naší výroby. Začali jsme na tom pracovat před čtyřmi lety a za ty roky se nám povedlo udělat obrovské úspěchy. Troufám si říci, že jsme se dostali na úroveň západních firem.

■ Skupina ISMM se stala významným kooperantem v EU. Jak důležitý je pro firmu marketing na tomto turbulentním trhu?

Na kooperačním trhu Evropské unie se točí miliardy eur a západní firmy se obecně snaží prvovýrobu posouvat dál na východ. Koncentrují se hlavně na vlastní produkt, výzkum a vývoj. K tomu mají nějakou obchodně-marketingovou podporu, distribuční a servisní síť. Jinak dělají hlavně montáž, případně strategickou výrobu, kde mají speciální know-how. Takže všechno, co je mimo tento rozsah, je potenciální příležitost pro profesionální kooperanty. Čím déle tedy moje firma existuje, tím více je zapsaná v tomto evropském kooperačním byznysu a o to více nám chodí další poptávky na spolupráci nejrůznějšího charakteru: od extrémně špičkových firem přes firmy, které jsou specifické nejen v oblasti zemědělských strojů, ale také ve stavebnictví a v jiných segmentech. Nabyté reference a zkušenosti jsou v tomto odvětví zkrátka tím nejlepším marketingem. ■

Děkujeme za rozhovor.

References and Experience Are the Best Marketing in Our Industry

Miloslav Cváček, the owner of the family company ISMM, which was founded in 1997 as a consulting company providing services to industrial companies in the field of marketing, started his own small-scale production in 2007 with five employees. He gradually built the ISMM Group from scratch; it now includes six thriving companies with more than 500 employees and a turnover of CZK 1.5 billion. The company is an important professional collaborator in the EU market but is also an important employer in the Moravian-Silesian region, going beyond the field of engineering.



Výrobní závod ISMM Město Albrechtice / ISMM production plant Město Albrechtice

■ **Your twenty-five-year business story is inspiring. Since the company's product range includes the production of agricultural equipment, it can be said that you have ploughed a deep furrow from sales to production. How do you evaluate this journey?**

That is very apt. When I moved from the role of manager to the role of entrepreneur, I did not even consider that I wanted to be some kind of big businessman. Rather, I wanted to pursue a career in consulting, marketing and controlling, which I had studied, enjoyed and continued to educate myself in. Then ISMM got into export marketing and eventually started its own production. So, to recap briefly, it was destiny and certain life encounters that led to the final state. The decisive factor was that I learned German during my working stay in Austria, and then I also met Mr Spädt from Braunschweig, with whom we worked on cooperation

orders for Czech companies. The key milestone, however, was the decision to buy the first production facility in Jistebník in 2007 and to employ the first five workers. In fact, thanks to this, I started my career as an entrepreneur who not only advises on how to sell products but also produces them himself.

I believe that my story could be inspiring for other entrepreneurs who may think that it is not worth it or that they are not able to run their own businesses and achieve good results. I can be an example that it can be done. I did not have any capital at the beginning, and I did not privatise. As far as my career is concerned, I was moving from manager to entrepreneur, so I did not have any major contacts in my industry to help me get started. Considering that I started from scratch, the result is probably good, and I am proud that we are a Czech family business.



Svařovací robot závod ISMM Štítina / Welding robot ISMM plant Štítina

■ **You own a purely Czech, regional, and nowadays we can say a family company focused on export. What are your business and management priorities?**

I have always been inclined towards management; after all, I studied it for my PhD. Since 1992, when I started working in managerial positions, my ambition has been to be a good manager. I was inspired by American literature and even Czech business stories. I tried to get the best out of everything and design my own way of managing my subordinates. I am quite consistent, and I still apply the methods I used twenty-five years ago in terms of management, leadership, management and motivation of the team. In fact, I have only adapted to the digital and IT age. I have always believed that if you do a good job, you get results. This means that my focus has been mainly on doing quality work on all fronts and that quality work will then ensure that the business grows, new orders come in, and finally, that all employees are happy.

■ **Reducing the energy intensity of production creates the need for innovation. Which innovations are crucial for your company?**

Energy intensity is a key issue at the moment, and we are constantly confronted with it due to the surge in energy prices. The advantage of our business is that energy accounts for around 3–4% of costs, so it is not a key cost factor. However, we are still forced to address this issue. One strategy is to innovate to find technologies that are more efficient, such as alternative sources like solar. But that is, of course, in the long run. Another strategy is organisational measures, whether it is switching off lights, switching off equipment that is not necessary for operation, or observing technological pauses in production. All of this means

putting savings into practice. I think that every company can save 5–10% just by taking these measures.

Otherwise, such a basic process innovation, in terms of the production system, is the implementation of lean management. We have a special programme for this called PENALTA, in which we aim to innovate all the processes that we have defined as critical within our production. We started working on this four years ago, and over the years, we have made tremendous achievements. I dare say we have reached the level of Western companies.

■ **The ISMM Group has become a major collaborator in the EU. How important is marketing the company in this turbulent market?**

Billions of euros are being circulated in the EU cooperative market, and Western companies are generally trying to move primary production further east. They concentrate mainly on their own product, research, and development. For this, they have some sales and marketing support, distribution and service network. Otherwise, they mainly do assembly or strategic production where they have special know-how. So anything outside that scope is a potential opportunity for professional collaborators. As a result, the longer my company has been in existence, the more it has been registered in this European cooperation business, and the more we get more enquiries for cooperation of all kinds: from extremely high-end companies to companies that are specific not only in the field of agricultural machinery but also in construction and other segments. In this sector, references and experience are simply the best marketing. ■

Thank you for the interview.

Česká republika zostáva našim najbližším partnerom, susedom i priateľom



Rastislav Káčer absolvoval štúdium Chemicko-technologickej fakulty a po nežnej revolúcii študoval na Ústave medzinárodných vzťahov Právnickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave. Od roku 1992 pôsobí na Ministerstve zahraničných vecí Slovenskej republiky. V rokoch 2003–2008 bol mimoriadnym a splnomocneným veľvyslancom Slovenskej republiky vo Washingtone, v rokoch 2013–2018 zastával rovnakú funkciu v Budapešti a od roku 2020 bol veľvyslancom Slovenskej republiky v Prahe. Dňa 13. septembra 2022 bol menovaný do funkcie ministra zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky.

Text: Vít Ruprich

Foto: MZVEZ SR



■ Blíži sa 30. výročie vzniku dvoch samostatných štátov, Slovenskej republiky a Českej republiky. Na akej úrovni sú dnes vzájomné vzťahy a aké sú ich priority?

Česká republika zostáva našim najbližším partnerom, susedom i priateľom. Máme nadštandardné vzťahy v politickej, ekonomickej a najmä v občianskej a medziludskej rovine. Česko si dlhodobo udržiava pozíciu nášho 2. najvýznamnejšieho obchodného partnera a 2. najväčšieho investora.

Teší ma, že pani prezidentka SR Zuzana Čaputová vytvorila tradíciu pripomínania si výročia 17. novembra v oboch štátoch – vždy pri príležitosti tohto sviatku navštívi Česko a pripomenie si ho aj na Slovensku, keďže je to dejinný míľnik pre obidve krajiny. Tiež si vážim, že prvé návštevy novovymenovaných ústavných činiteľov tradične smerujú do Česka, resp. na Slovensko. Toto všetko naše dva národy zblízuje.

Rozumieme si aj v oblasti zahraničnej a európskej politiky, dôraze na transatlantickú väzbu a pevné ukotvenie v EÚ a NATO, máme podporné postoje vo V4 či Slavkovskom formáte. Slovensko maximálne podporuje prebiehajúce české predsedníctvo v Rade EÚ.

■ Dôležitá je spolupráca v rámci Európskej únie, ktorej tento polrok predsedá Česká republika. Spoločných tém je určite veľa, aká je spolupráca v oblasti energetiky?

Nie je to prvýkrát, čo Rusko vydiera Západ plynom, tzv. weaponizáciou energie. Čo je nové, je rozsah tejto krízy a jej kontext, teda vojnové barbarstvo, ktoré Rusko predvádza v Ukrajine.

Česká republika má preto pri svojom druhom predsedníctve v Rade EÚ neľahkú úlohu minimalizovať škody vyplývajúce z ruskej agresie a nájsť riešenia v oblasti energetiky. Všetky núdzové opatrenia v energetike boli prijaté počas vášho predsedníctva, či ide o koordinované šetrenie zdrojmi alebo plnenie zásobníkov. Z môjho pohľadu je dobré, že práve vy máte taktovku v Rade EÚ, pretože máte skúsenosti s energetickým krízovým manažmentom a rozumiete potrebám krajín na východnom okraji EÚ, vrátane Slovenska. Inak povedané, máme vo vás dôveru.

Stotožňujeme sa s názorom českého predsedníctva, že hlavnou úlohou pri posilňovaní energetickej bezpečnosti EÚ je rýchle zníženie závislosti od ruských energetických nosičov a implementácia obnoviteľných a bezemisných zdrojov energie.

Pravdou je však aj to, že každá krajina má osobitné potreby vyplývajúce z jej energetických reálií. Na to vždy myslíme.

■ Neoddeliteľnou súčasťou vzájomných vzťahov je obranná politika. Existujú tu spoločné projekty?

Spolupráca sa v súvislosti s ruskou agresiou na Ukrajine ešte zintenzívnila. Česká republika prevzala úlohu vedúcej krajiny v bojovej skupine NATO na území Slovenska a spolu s Poľskom ochranu nášho vzdušného priestoru.

Myslím, že niet silnejšieho prejavu vzájomnej dôvery medzi dvomi krajinami. Slovensko spolupracuje s Českom aj v oblasti modernizácie, napríklad pri obstarávaní a prevádzkovaní pásových bojových obrnených vozidiel typu CV-90.

Česká republika tiež poskytla pomoc a podporu pri zvládaní utečeneckej krízy

vyslaním policajtov na slovensko-ukrajinskú hranicu, čo si veľmi vážime. Vnímam to ako prejav dvojitej solidarity – k ľuďom utekajúcim pred vojnou a k nám ako blízkemu susedovi.

■ Slováci a Česi majú k sebe blízko nielen jazykom, ale aj kultúrou. Dokáže nás vzájomná kultúrna výmena obohačovať aj dnes?

Určite áno, kultúra má schopnosť spájať a zblížovať. V Česku dnes pôsobí a tvorí mnoho slovenských umelcov, napríklad len vo vizuálnom umení sú ich asi tri desiatky. V oblasti filmu je celkom samozrejmé, že sa nakrúcajú česko-slovenské koprodukčné projekty.

Čo asi najviac rezonuje v českej verejnosti, je slovenské divadlo. Svedčí o tom napríklad Festival českého a slovenského divadla Setkání/Stretnutie v Zlíne, ktorý má za sebou dvadsať sedem ročníkov. Sám som sa na otvorení posledného ročníka osobne zúčastnil. Slovenský inštitút v Prahe bol nedávno partnerom vydareného česko-slovenského projektu medzi Mestským divadlami pražskými a martinským Slovenským komorným divadlom.

V poslednom desaťročí sa síce slovenská literatúra začala prekladať, ale podstatné je, že je o ňu záujem, venuje sa jej prekladaniu niekoľko prestížnych vydavateľstiev ako Host, Argo, Prostor, a najmä Větrné mlýny z Brna, ktoré kontinuálne prekladá najnovšiu slovenskú pôvodnú tvorbu.

Veľmi známe a navštevované sú každoročné Dni slovenskej kultúry v Luhačovicích, kde sa už na prahu 20. storočia stretávala česká a slovenská inteligencia, hlavne literáti v legendárnej Slovenskej búde. ■

Děkujeme za rozhovor.

The Czech Republic Remains Our Closest Partner, Neighbour and Friend

Rastislav Káčer graduated from the Faculty of Chemical Technology. After the Velvet Revolution, he studied at the Institute of International Relations of the Faculty of Law of Comenius University Bratislava. Since 1992, he has worked at the Ministry of Foreign Affairs of the Slovak Republic. From 2003 to 2008, he was Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary of the Slovak Republic in Washington, and from 2013 to 2018, he held the same position in Budapest. Since 2020, he has been the Slovak Ambassador in Prague. On 13 September 2022, he was appointed Minister of Foreign and European Affairs of the Slovak Republic.

■ **The 30th anniversary of the establishment of two independent states, the Slovak Republic and the Czech Republic, is approaching. What is the level of their relations today and what are their priorities?**

The Czech Republic remains our closest partner, neighbour and friend. We have above-standard relations not only at the political and economic level, but above all, in the civil and interpersonal relations spheres. The Czech Republic has long maintained its position as our 2nd most important trading partner and 2nd largest investor.

I am pleased that the President of the Slovak Republic, Zuzana Čaputová, has created a tradition of commemorating the anniversary of 17 November in both countries — she always visits the Czech Republic on the occasion of this holiday. She celebrates it in Slovakia as well, as it is a historical milestone for both countries. I also appreciate that the first visits of newly appointed constitutional officials traditionally go to either the Czech Republic or to Slovakia. All this brings our two nations closer together.

We also understand each other in the field of foreign and European policy, with emphasis on transatlantic ties and firm anchoring in the EU and NATO. We have supportive positions in the V4 or the Austerlitz/Slavkov Format. Slovakia supports the ongoing Czech Presidency of the Council of the EU as much as possible.

■ **Cooperation within the European Union, of which the Czech Republic holds the presidency this half-year, is important. There are undoubtedly many common themes, but what is cooperation in the energy field?**

This is not the first time Russia has blackmailed the West with gas — the so-called weaponisation of energy. What is new is the scale of this crisis and its context; that is, the barbarity of war that Russia is showing in Ukraine.

Therefore, the Czech Republic, during its second Presidency of the Council of the EU, has the difficult task of minimising the damage resulting from Russian aggression and finding solutions in the field of energy. All the emergency measures in the energy

sector have been taken during the Czech Presidency, whether it is coordinated resource conservation or filling up the reservoirs. From my point of view, it is a good thing that it is you who have the baton in the Council of the EU because you have experience in energy crisis management and you understand the needs of the countries on the eastern periphery of the EU, including Slovakia. In other words, we have confidence in you.

We share the Czech Presidency's view that the main task in strengthening the EU's energy security is to reduce dependence on Russian energy carriers rapidly and to implement renewable and emission-free energy sources.

However, it is also true that each country has specific needs arising from its energy realities. We always keep that in mind.

■ **Defence policy is an integral part of the relationship. Are there joint projects?**

Cooperation has intensified in the context of the Russian aggression in Ukraine. The Czech Republic has assumed the role of the lead country in the NATO battle group on Slovak territory and, together with Poland, the protection of our airspace.

I think there is no stronger demonstration of mutual trust between the two countries. Slovakia also cooperates with the Czech Republic in the area of modernisation; one example of this is in the procurement and operation of CV-90 tracked armoured fighting vehicles.

The Czech Republic has also provided assistance and support in dealing with the refugee crisis by sending police officers to the Slovak-Ukrainian border, which we very much appreciate. I see this as a demonstration of dual solidarity — with the people fleeing the war and with us as a close neighbour.

■ **Slovaks and Czechs are close to each other not only in language but also in culture. Can mutual cultural exchange enrich us today?**

It certainly can. Culture has the ability to unite and bring people together. Many Slovak artists are working and creating in the Czech Republic today. For example, there are about three dozen of



Rastislav Káčer a Jan Lipavský

them in the visual arts alone. In the field of film, it is quite obvious that Czech-Slovak co-production projects are being made.

What probably resonates most with the Czech public is Slovak theatre. This is evidenced, for example, by the celebration of Czech and Slovak theatre, the Festival Setkání Stretnutie in Zlín, which has had twenty-seven editions. I personally attended the opening of the most recent edition. The Slovak Institute in Prague was recently a partner in a successful Czech-Slovak project between the Municipal Theatres of Prague and the Slovak Chamber Theatre in Martin.

In the last decade, Slovak literature has started to be translated. But the important thing is that there is interest in it, and several prestigious publishing houses such as Host, Argo, Prostor, and especially Větrné mlýny from Brno, which continuously translates the latest Slovak original works, are engaged in its translation.

The annual Days of Slovak Culture in Luhačovice, where the Czech and Slovak intelligentsia — especially the literati — met in the legendary Slováká buda (or Moravian Slovak Hut) as early as the turn of the 20th century, are very well known and well attended.

Thank you for the interview.

Naše vztahy se Slovenskem jsou výborné a jak Češi, tak Slováci je považují za výjimečné

Jan Lipavský



Jan Lipavský absolvoval Mezinárodní teritoriální studia na Institutu mezinárodních studií Univerzity Karlovy. Před vstupem do politiky rozvíjel kariéru v soukromém sektoru v oblasti informačních technologií v bankovníctví. Čtyři roky působil ve Sněmovně jako místopředseda Zahraničního výboru a Výboru pro obranu. Ministrem zahraničních věcí České republiky byl jmenován 17. prosince 2021.

Text: Vít Ruprich | Foto: MZV ČR



Ministerstvo zahraničních věcí
České republiky

■ Vážený pane ministře, blíží se 30. výročí vzniku dvou samostatných států, Slovenské republiky a České republiky. Na jaké úrovni jsou dnes vzájemné vztahy a jaké jsou jejich priority?

Naše vztahy se Slovenskem jsou výborné a jak Češi, tak Slováci je považují za výjimečné. Tento stav vychází ze společné historie, vzájemného respektu, nadstandardní spolupráce, která nemá ve světě obdoby, a z dlouhodobě vynikajících mezilidských vztahů, na nichž záleží především. Vedle dlouhodobého udržení tohoto stavu jsou v těchto dnech prioritami našich vztahů zejména úzká spolupráce v bezpečnostní oblasti včetně bezpečnosti energetické a také koordinace aktivit českého předsednictví v Radě EU s aktivitami předsednictví Slovenska ve dvou regionálních uskupeních, kterými jsou Slavkovská spolupráce (S3) a V4.

Spolupráci v rámci S3 považuji za jeden z pilířů regionální spolupráce ve střední Evropě. Je to velmi významná platforma především v oblasti unijní politiky, dopravy, mezinárodního práva a rozvojové spolupráce. Aktuálně je předsednickou zemí Slavkovské spolupráce právě Slovensko a při našem nedávném setkání jsem uvítal, že ministr Káčer potvrdil, že S3 bude usilovat o další rozvíjení spolupráce s Francií a Německem, tzn. v takzvaném formátu S3+.

Co se týče další formy spolupráce, fandím programu SK V4 PRES, který hovoří o návratu ke kořenům V4 a o založení spolupráce na principech lidských práv, svobody, demokracie, vlády práva, dobrých sousedských vztahů a podpory evropské integrace a transatlantické spolupráce, se zvláštním důrazem na mezilidské vztahy a na roli Mezinárodního visegrádského fondu.

Samozřejmě nezapomínáme na sloven-

ské předsednictví ve V4 v kontextu bezprecedentní ruské agresivní války proti Ukrajině, která představuje rozhodující moment pro náš kontinent a zejména pro regiony střední a východní Evropy.

Kromě těchto forem, řekněme, oficiálních skupin, jako je S3 a V4, samozřejmě silně vnímám bilaterální vztahy s naším sousedem. Například modernizace ozbrojených sil v Česku i na Slovensku přináší možnosti dalšího prohloubení spolupráce českých a slovenských průmyslových podniků.

„Česká i slovenská kultura by bez vzájemného úzkého propojení byly jednoznačně chudší a pro mnohé z nás také jen stěží představitelné.“

Velice si vážím, že mnohonárodní bojové uskupení NATO na Slovensku funguje právě pod velením sil Armády ČR.

Nedávno zahájená ochrana slovenského vzdušného prostoru bojovými letouny Česka a Polska je dalším důkazem užitečnosti akviziční a obranné spolupráce mezi státy v našem regionu.

■ Důležitá je spolupráce v rámci Evropské unie, které toto pololetí předsedá Česká republika. Společných témat je určitě mnoho. Jaká je spolupráce v oblasti energetiky?

Znovu zopakují, že i v rámci EU si vysoce cením nadstandardního charakteru na-

šich vztahů, který není běžný. Společně se Slovenskem máme přirozeně velký zájem o spolupráci v rámci EU při hledání východisek ze současné energetické krize.

Je to paradox, ale krize posilují evropskou spolupráci. Nemáme nikoho než sebe navzájem. Což platí i o energetice. Za devět měsíců od začátku války se podíl ruského plynu v EU propadl ze 40 % na 7 %. Nahrazujeme z jiných zemí také ruskou ropu, uhlí a jaderné palivo. Na něčem se v rámci Unie neshodneme - třeba na roli jaderné energetiky - ale ve všem podstatném máme společný cíl.

■ Slováci a Češi mají k sobě blízko nejen jazykem, ale i kulturou. Dokáže nás vzájemná kulturní výměna obohatit i dnes?

Bezpochyby ano. O kultuře lze bez nadsázky říci, že ta rozdělení společného státu doslova „odmítla“ reflektovat. Spolupráce v této oblasti je i po 30 letech od zániku federace naprosto spontánní, přirozená a patří mezi ty nejrozvinutější. Velkou výhodou, která doslovnému prolnutí kulturních sfér v obou našich zemích napomáhá, je neobvyklá jazyková blízkost. Česká i slovenská kultura by bez vzájemného úzkého propojení byly jednoznačně chudší a pro mnohé z nás také jen stěží představitelné.

Jsem rád a považuji za důležité, že na Slovensku, konkrétně v Bratislavě, kromě velvyslanectví působí i České centrum Bratislava. To má za sebou již dlouhou historii. Otevřeno bylo již v roce 1994. Od té doby připravuje pravidelné výstavy, literární čtení, filmové večery a další kulturní programy pro nejširší bratislavskou a také slovenskou veřejnost v dalších slovenských městech. ■

Děkujeme za rozhovor.

Our Relations with Slovakia Are Excellent, and Both Czechs and Slovaks Consider Them Exceptional

Jan Lipavský graduated in International Area Studies at the Institute of International Studies of Charles University. Before entering politics, he developed a career in the private sector in the field of information technology in banking. He served for four years in the Chamber of Deputies as Vice-Chairman of the Foreign Affairs Committee and the Defence Committee. He was appointed Minister of Foreign Affairs of the Czech Republic on 17 December 2021.

■ **The 30th anniversary of establishing two independent states, the Slovak Republic and the Czech Republic, is approaching. At what level are relations between the two countries today, and what are their priorities?**

Our relations with Slovakia are excellent, and Czechs and Slovaks consider them exceptional. It is based on a shared history, mutual respect, above-standard cooperation unparalleled worldwide, and excellent long-term interpersonal relations, which matters most. In addition to the long-term maintenance of this state of affairs, the priorities of our relations these days are, in particular, close cooperation in the security field, including energy security, and the coordination of the activities of the Czech Presidency of the EU Council with the activities of the Slovak Presidency of two regional groupings, namely, the Slavkov Cooperation (S3) and the V4.

I consider S3 cooperation to be one of the pillars of regional cooperation in Central Europe. It is a powerful platform, especially in the areas of EU policy, transport, international law and development cooperation. Slovakia is currently the chair of the Slavkov Cooperation. At our recent meeting, I welcomed the fact that Minister Káčer confirmed that the S3 would seek to further develop cooperation with France and Germany, i.e. in the so-called S3+ format.

As regards another form of cooperation, I am in favour of the SKV4PRES programme,

which talks about returning to the roots of the V4 and basing cooperation on the principles of human rights, freedom, democracy, the rule of law, good neighbourly relations, and the promotion of European integration and transatlantic cooperation, with particular emphasis on interpersonal relations and the role of the International Visegrad Fund.

“Czech and Slovak cultures would be poorer without the close connection. For many of us, it would also be hardly imaginable.”

Of course, we should not forget that the Slovak V4 Presidency is taking place in the context of Russia's unprecedented war of aggression against Ukraine, which represents a decisive moment for our continent and, in particular, for the regions of Central and Eastern Europe.

In addition to these forms of, let us say, official groups such as the S3 and V4, of course, I feel strongly about bilateral relations with our neighbour. For example, the modernisation of the armed forces in both the Czech Republic and Slovakia brings opportunities for further

deepening cooperation between Czech and Slovak industrial enterprises.

I really appreciate the fact that the NATO multinational battle group in Slovakia operates under the command of the forces of the Czech Army.

The recently launched protection of Slovak airspace by Czech and Polish fighter aircraft is proof of the usefulness of acquisition and defence cooperation between the countries in our region.

■ **Cooperation within the European Union, presided by the Czech Republic this half-year, is important. There are undoubtedly many common themes. What is the collaboration in the field of energy like?**

I will repeat that, even within the EU, I highly value the above-standard nature of our relations, which is not common. Together with Slovakia, we are naturally very interested in cooperation within the EU to solve the current energy crisis.

It is a paradox, but crises strengthen European cooperation. We have no one but each other. That is also true of the energy sector. In the nine months since the war began, the share of Russian gas in the EU has fallen from 40% to 7%. We are also replacing Russian oil, coal and nuclear fuel with those from other countries. We disagree on some things within the Union — the role of nuclear power, for example — but we share a common goal on all the essentials.

■ **Slovaks and Czechs are close not only in language but also in culture. Can mutual cultural exchange enrich us today?**

No doubt. It is no exaggeration to say that culture literally “refused” to reflect the division of the common state. Even after 30 years since the end of the federation, cooperation in this area is spontaneous, natural and among the most developed.

The unusual linguistic proximity is a great advantage that helps the literal merging of cultural spheres in both our countries. Czech and Slovak cultures would be poorer without the close connection. For many of us, it would also be hardly imaginable.

I am glad, and I consider it important that in Slovakia, specifically in Bratislava, there is also the Czech Centre Bratislava

in addition to the Embassy. It has a long history — it was opened as early as 1994. Since then, it has regularly prepared exhibitions, literary readings, film evenings and other cultural programmes for the wider Bratislava public and the Slovak public in other Slovak cities. ■

Thank you for the interview.



V ELDISu se snažíme poskytovat co nejkomplexnější služby

Aleš Kvídera je absolventem ČVUT v Praze a dokončil studium MBA na Institutu průmyslového a finančního řízení v Praze. Je zkušený manažer, který vede dvě pardubické radarové společnosti patřící do Divize CSG Aerospace průmyslové skupiny CZECHOSLOVAK GROUP.



Text: redakce

Foto: ELDIS Pardubice, s.r.o.

■ **Firma ELDIS má vynikající tradici v oblasti radarové techniky a systémů řízení letového provozu. Dá se říci, že máte radar na dobrý byznys. Čím jste výjimeční?**

Pokud jsme něčím opravdu výjimeční, pak je to skutečnost, že naše radary pokrývají 99 procent vzdušného prostoru Indie, rozlohou sedmé největší země světa. Celý indický příběh představuje pro středně velký podnik z České republiky obrovský úspěch. Ale ELDIS, to není jen Indie. Instalovali jsme více než sto radarů v téměř třiceti zemích na čtyřech kontinentech. Dalším naším významným teritoriem je Čína, kde jsme za poslední 4 roky instalovali celkem 11 kusů našich zařízení. Možná máme, jak říkáte, radar na dobrý byznys, ten ovšem sám o sobě nestačí. Opíráme se o zkušený tým specialistů s dlouholetými zkušenostmi. A to jak ve vývoji, tak ve výrobě. Díky tomu, že si většinu komponent pro radary sami vyrábíme, jsme zákazníkům schopni dodat zařízení přesně na míru, starat se o jeho údržbu, modernizaci i dodávky náhradních dílů. Snažíme se poskytovat co nejkomplexnější služby.

■ **Jste součástí holdingu Czechoslovak Group, který navazuje na tradici československého průmyslu. Jste tak vnímání na zahraničních trzích a cítíte podporu českého státu?**

Na zahraničních trzích máme v radarovém oboru velmi silné jméno, nicméně díky začlenění do skupiny CSG se naše možnosti ještě významně zvýšily. Příkladem jsou dvě velké zakázky v Indonésii, které získaly naše dvě pardubické radarové společnosti, a to v hodnotě 5 miliard korun, na nichž se budeme spolu s dalšími podniky ze skupiny podílet a které zastřešuje společnost Excalibur International, exportní agentura skupiny. Podpora ze strany českého státu je pro nás rovněž zásadní, zejména v oblasti ekonomické diplomacie. Velmi úzce spolupracujeme se zástupci jednotlivých ministerstev a zastupitelských úřadů, bez jejichž podpory bychom se v mnohých případech nedokázali obejít.

■ **V letošním roce jste úspěšně zvládli integrační proces se sesterskou radarovou společností RETIA. V čem vidíte hlavní výhody a co od této integrace očekáváte?**

Integrace je především interní projekt v rámci naší divize CSG Aerospace. Pro naše zákazníky, dodavatele a další obchodní partnery se nic zásadního nemění v tom smyslu, že zůstaly zachovány dvě autonomní společnosti, přičemž každá má vlastní IČ, vlastní bezpečnostní prověrku a společně budeme i nadále budovat dvě obchodní značky. Cílem integrace je sloučení našich společností

na manažerské úrovni s maximálním využitím synergických efektů v mnoha oblastech našich činností, zejména v oblasti společného směřování vývojových aktivit, nákladové optimalizace, sjednocení business procesů, jednotné metodiky projektového řízení, sdíle-

ní výrobních kapacit a podobně. Součástí integračního procesu bude také implementace jednotného ERP systému v obou společnostech. ■

Děkujeme za rozhovor.

At ELDIS, We Strive to Provide the Most Comprehensive Service Possible

Aleš Kvídera graduated from the Czech Technical University in Prague and completed his MBA studies at the Institute of Industrial and Financial Management in Prague. He is an experienced manager who heads two radar companies in Pardubice belonging to the CSG Aerospace Division of the industrial CZECHOSLOVAK GROUP.

■ **ELDIS has an excellent tradition in the field of radar technology and air traffic control systems. It can be said that you have a radar for good business. What makes you special?**

If we are truly special, it is the fact that our radars cover 99 per cent of the airspace of India, the seventh largest country in the world by area. The whole Indian story represents a huge success for a medium-sized company from the Czech Republic. But ELDIS is not just about India. We have installed more than a hundred radars in nearly thirty countries on four continents. Our other major territory is China, where we have installed a total of 11 pieces of our equipment in the last four years. We may have, as you say, a radar for good business, but that alone is not enough. We rely on an expert team of specialists with many years of experience, both in development and production. Thanks to the fact that we manufacture most of the components for radars ourselves, we are able to supply our customers with precisely tailored equipment and take care of its maintenance, upgrades and spare parts supply. We strive to provide as comprehensive a service as possible.

■ **You are part of the Czechoslovak Group holding, which continues the tradition of Czechoslovak industry. Are you perceived as such on foreign markets, and do you feel the support of the Czech state?**

We have a very strong name in the radar industry in foreign markets, but our integration has significantly enhanced our capabilities in CSG. An example of this is the two large contracts in Indonesia won by our two Pardubice radar companies, worth CZK 5 billion, which we will participate in together with other companies from the group and which are covered by Excalibur International, the group's export agency. The support of the Czech state is also crucial for us, especially in the area of economic diplomacy. We work very closely with representatives of individual ministries and embassies, whose support is essential for us in many cases.

■ **This year, you have successfully managed the integration process with the affiliate radar company RETIA. What are the main advantages, and what do you expect from this integration?**

The integration is primarily an internal project within our CSG Aerospace division. Nothing significant changes for our customers, suppliers and other business partners in the sense that two independent companies remain, each with its ID number and security clearance. Together, we will continue to build two brands. The goal of the integration is to merge our companies at the management level, taking maximum advantage of synergies in many areas of our activities, especially in the areas of the joint direction of development activities, cost optimisation, unification of business processes, unified project management methodology, sharing of production capabilities, etc. The integration process will also include implementing a single ERP system in both companies. ■

Thank you for the interview.



Sázíme na vlastní vývoj a spolehlivost svých produktů



Patriot II

EXCALIBUR ARMY navrhuje, vyvíjí a vyrábí široký sortiment vojenských vozidel a techniky. Cílem společnosti je nabízet výrobky vysoké kvality a zajišťovat množství služeb pro své zákazníky po celém světě. Vedli jsme rozhovor s **Janem Krátkým**, který působí v EA jako manažer marketingu od roku 2017, kdy společnost procházela obdobím zásadního rozvoje a proměny portfolia. V EXCALIBUR ARMY má na starosti rozvoj značky a podporu obchodu.

Text: redakce

Foto: EXCALIBUR ARMY spol. s r.o.



■ **Jste firma s inovativním potenciálem a investiční vizí. Co jsou hlavní pilíře Vaší současné produkce a jaké jsou hlavní aspekty, které mají vliv na Vaše podnikání?**

Jsmo firma, která se během posledních let posunula od původně opravárenského a servisního podniku k technologické firmě s vlastním vývojem a sériovou výrobou produktů s vysokou přidanou hodnotou. Specializujeme se například na dělostřeleckou techniku, kterou reprezentují moderní samohybné houfnice DANA, DITA a MORANA nebo raketometry RM-70 Vampire, dále na kolová obrněná vozidla, zde zmíníme vozidlo Patriot, nebo na speciální vozidla jako například mostní automobil AM-70 EX, vyprošťovací speciál Treva 30, hasičské pancéřované vozidlo Triton nebo dekontaminační vůz Decon. K tomu, abychom mohli obstát na světových trzích ve vysoce konkurenčním prostředí, musíme přicházet se špičkovými produkty. Proto jsme v roce 2020 otevřeli nové vývojové centrum, které nám v tom významně pomáhá.

Naše podnikání samozřejmě velmi výrazně ovlivňuje vztah s orgány státní správy, s českou armádou a ministerstvem obrany. Tyto vztahy jsou velmi dobré a spolupráce velmi úzká, a to i co se týče válečné situace na Ukrajině. Rádi bychom tuto spolupráci se státem ještě více prohloubili. A nejsme sami, přivítalo by to určitě více podniků v oblasti obranných technologií. Armáda a ministerstvo obrany by měly být velmi podrobně informovány o tom, co jsou české firmy schopné nabídnout, vyrobit i vyvinout pro bez-

pečnost země, aby mohly konkrétní projekty podporovat, nebo dokonce přímo zadávat a požadovat. Firmám a v konečném důsledku i armádě by také hodně pomohla přímá spolupráce státu při vývoji techniky i jejím testování, například formou technických konzultací nebo reálných zkoušek ve vojenských prostorech.

■ **Patříte do technologického holdingu Czechoslovak Group (CSG), který sdružuje firmy produkující výrobky nejen pro vojenský, ale i civilní sektor. Nabízíte i Vy produkty s uplatněním mimo armádu?**

Ano, a jsou důležitou složkou našich obchodních aktivit. Záchraným a speciálním složkám nabízíme na míru uzpůsobené deriváty a varianty našich vojenských vozidel v oblasti hasičské a ženíjní techniky a související materiálový vývoj. U HZS ČR například již několik let slouží u nás vyvinuté a vyrobené pancéřované hasičské vozy Triton. Na projektech pro civilní, ale i vojenský sektor spolupracujeme především s kopřivnickou firmou Tatra Trucks, ale také například se státním podnikem VOP CZ. Máme však i další partnery mimo holding CSG a také v zahraničí.

■ **Svoboda a bezpečnost jsou hodnoty, které je potřeba chránit. Obranný průmysl dává rovněž příležitosti spolupráce v rámci EU a NATO. Realizujete takové projekty, zaměstnáváte i zahraniční pracovníky?**

Ve spolupráci s dalšími firmami CSG jsme například uspěli s vozidlem Patriot v Polsku, která bude pro potřeby polské armády na základě naší licence vyrábět tamní průmysl. Spolupracujeme na zahraničních zakázkách také například s nadnárodní firmou General Dynamics European Land Systems, při konstrukci dělostřeleckých systémů pak se slovenskou společností ZTS Speciál nebo

v oblasti obrněných vozidel s chorvatskou firmou Đuro Đaković. Náborem specialistů ze zahraničí se nebráníme, už u nás například máme pracovníky z Ukrajiny, především nám však jde o odbornost lidí a jejich schopnosti, to jsou primární kritéria. ■

Děkujeme za rozhovor.

We Rely on Our Own Development and the Reliability of Our Products

EXCALIBUR ARMY designs, develops and manufactures a wide range of military vehicles and equipment. The company aims to offer high-quality products and provide many services to its customers worldwide. We interviewed **Jan Krátký**, who has been working at EA as Marketing Manager since 2017, when the company was going through a period of fundamental development and portfolio transformation. At EXCALIBUR ARMY, he is responsible for brand development and business support.

■ **You are a company with innovative potential and an investment vision. What are the main pillars of your current production, and what are the main aspects that influence your business?**

We are a company that has shifted over the last few years from what was originally a repair and service company to a technology company with in-house development and mass production of high-value-added products. We specialise, for example, in artillery equipment, represented by the DANA, DITA and MORANA modern self-propelled howitzers or RM-70 Vampire rocket launcher, as well as wheeled armoured vehicles, like the Patriot vehicle, or special vehicles such as the AM-70 EX bridge laying vehicle, the Treva-30 special recovery vehicle, the Triton armoured firefighting vehicle or the Decon decontamination vehicle. In order to compete in highly competitive global markets, we need to come up with cutting-edge products. That is why we opened a new development centre in 2020, which helps us significantly in this regard.

Of course, our business is strongly influenced by our relationship with the state administration, the Czech army and the Ministry of Defence. These relations are very good, and the cooperation is very close, even with regard to the war situation in Ukraine. We would like to deepen this cooperation with the state even more,

and we are not alone. More companies in the field of defence technology would certainly welcome this. The army and the Ministry of Defence should be informed in great detail about what Czech companies are able to offer, produce and develop for the country's security so that they can support specific projects or even directly commission and request them. Companies and, consequently, the army would also benefit significantly from direct state cooperation in developing technology and its testing, for example, through technical consultations or real tests in military training areas.

■ **You belong to the Czechoslovak Group (CSG). This technology holding company brings together companies producing products not only for the military but also for the civilian sector. Do you also offer products with applications outside the army?**

Yes, and they are an important part of our business activities. For rescue and special forces, we offer tailor-made derivatives and variants of our military vehicles in the field of firefighting and military engineering technology along with related material developments. For example, the Triton armoured fire trucks developed and manufactured by us have been in service with the Fire Rescue Service of the Czech Republic for several years. We cooperate on

projects for the civilian and military sectors, mainly with Tatra Trucks from Kopřivnice, but also, for example, with the state enterprise VOP CZ. However, we also have other partners outside the CSG holding as well as from abroad.

■ **Freedom and security are values that need to be protected. The defence industry also provides opportunities for cooperation within the EU and NATO. Do you carry out such projects, and do you also employ foreign workers?**

For example, in cooperation with other CSG companies, we have succeeded with the Patriot vehicle in Poland, which will be produced for the Polish army by the local industry under our licence. We are also cooperating on foreign orders, for example, with the multinational General Dynamics European Land Systems, in the construction of artillery systems with the Slovak company ZTS Speciál, and in the field of armoured vehicles with the Croatian company Đuro Đaković. We do not resist recruiting specialists from abroad; for example, we already have workers from Ukraine, but we are primarily concerned with the expertise of people and their abilities — these are the primary criteria. ■

Thank you for the interview.



Bezpečnost v hromadné dopravě patří mezi naše priority

Již čtvrtým rokem provozuje ostravský Dopravní podnik moderní tramvaje švýcarské firmy STADLER. S výrobky tohoto předního světového výrobce kolejových vozidel se můžeme setkat také při cestování vlaky Leo Express nebo při výletech do hor Libereckého kraje. Při návštěvě Vysokých Tater vás do zimních středisek opět dovezou moderní soupravy této značky. V oblasti městské hromadné dopravy je především ostravská tramvaj Tango NF2 symbolem nástupu nové kvality cestování. V této souvislosti jsme požádali o rozhovor ředitele STADLER Praha pana **Bohumíra Kráčmara**.

Text: redakce

Foto: Stadler Praha s.r.o.

STADLER

■ Tramvaj Stadler je synonymem bezpečnosti v městské hromadné dopravě. Dopravní podnik Ostrava instaluje antikolizní systém do všech Vašich vozů. Jaký je jeho přínos pro komfort cestujících?

Antikolizní systém ochrany před střetem s vnější překážkou se stává u tramvají v současné době již evropským standardem. Stále více zákazníků především ze států EU toto vybavení vyžaduje ze zcela logických důvodů. Cílem je zamezení kolizi s vnější překážkou a tím aktivní ochranu cestujících a především řidičů, kteří nemají možnost ovlivnit střet jinak než svou včasnou reakcí. Antikolizní systém jim tak umožňuje na základě zvukové signalizace aktivovat brzdový systém dříve, než mnohdy skutečnou hrozbu střetu sami zaregistrují. To chrání nejen je, ale především cestující, kteří na takovou situaci logicky nejsou nikdy připraveni. Musíme si především uvědomit, že řidič nemá jinou možnost eliminace důsledků střetu než zmírnění jeho účinků. Antikolizní systém mu tuto možnost nabízí.

■ Ostravský dopravní podnik provozuje jediný tramvajový simulátor Stadler v republice. V čem spočívá jeho přínos pro bezpečnost dopravy?

Stejně jako vybavení tramvají antikolizním systémem je využití simulátoru pro výcvik řidičů dalším progresivním krokem ostravského dopravního podniku, aby se stal moderním provozovatelem městské hromadné dopravy na evropské úrovni. Technické řešení nových tramvají v oblasti požadavků na jejich obsluhu se začíná blížit vozidlům pro železniční dopravu. Vše je řízeno elektronicky a výcvik řidičů je čím dál náročnější.

Dnešní pracoviště řidiče zajišťuje jeho větší komfort, ale i potřebu včas reagovat na informace, které během jízdy díky novým technologiím získává. Pokud si tuto činnost osvojí simulací různých jízdních situací ve výcvikovém středisku, tak i v provozních podmínkách se jeho jízda stává bezpečnější pro něj i pro cestující. Simulátor tak umožňuje připravit řidiče i na krizové situace a po-

máhá jim získávat potřebné znalosti a zkušenosti před jejich nasazením ve vlastním provozu. Jiné obory osobní dopravy již považují výcvik na simulátorech jako nezbytný standard, který pomáhá eliminovat provozní rizika a snižuje případnou nehodovost. A to je ten hlavní důvod vedoucí ke zvýšení bezpečnosti tramvajového provozu.

■ Vývojové centrum firmy Stadler zapojuje tuzemské dodavatele do vlastních projektů. Jak se Vám to daří a jaké příležitosti pro české firmy nabízí?

Již při návrhu ostravské tramvaje jsme této oblasti věnovali maximální pozornost. Podíl tuzemských dodavatelů tak tvoří téměř 40 %. Byl to pro ně, ale i pro nás velký úkol. Především díky tomu, že tuzemští výrobci považovali své zapojení do tohoto projektu jako prestižní záležitost, otevřeli si tím možnost vstoupit do světa dodavatelů firmy STADLER.

Kvalitní výrobky českých výrobců nejsou pro nás ale žádnou novinkou. V naší databázi certifikovaných dodavatelů dlouhodobě figurují firmy, které dodávají komponenty především pro železniční vozidla značky STADLER. A jejich počet se díky dobrým zkušenostem našich švýcarských kolegů s jejich kvalitou stále rozšiřuje.

Dostat se do této vybrané společnosti předpokládá ale vysokou technickou úroveň produktů s kvalitními dodavatelskými a servisními službami. A také vysokou odbornost techniků se znalostí požadavků evropských norem a současných konstrukčních standardů. Pokud tyto kvalifikované pracovníky potenciální dodavatel má, tak jsou pro něj u nás dveře otevřené.

Je radost spolupracovat s partnery, kteří věci rozumějí. A ti v České republice vždy byli a jsou. S našimi výrobky se tak mohou úspěšně prosadit i na zahraničních trzích. A to si, myslím, je velká výzva. ■

Děkujeme za rozhovor.

Safety in Public Transport Is One of Our Priorities

For four years, the Ostrava Public Transport Company has been operating modern trams made by the Swiss company STADLER. The products of this world-leading manufacturer of rail vehicles can also be encountered when travelling on Leo Express trains or during trips to the mountains of the Liberec Region. When visiting the High Tatras, modern trains of this brand will again take you to the winter resorts. In the area of public transport, the Ostrava Tango NF2 tram is a symbol of the arrival of a new quality of travel. In this context, we asked the Director of STADLER Praha, **Mr Bohumír Kráčmar**, for an interview.



■ **The Stadler tram is synonymous with safety in public transport. The Ostrava Public Transport Company installs an anti-collision system in all your cars. What is its benefit for passenger comfort?**

The anti-collision system for protection against a collision with an external obstacle is now becoming a European standard for trams. More and more customers, especially from EU countries, are demanding this equipment for logical reasons. The aim is to avoid collisions with external obstacles and thus actively protect passengers, especially drivers, who cannot influence the collision other than by reacting in time. The anti-collision system thus enables them to activate the braking system based on an audible signal before noticing the actual collision threat. This protects not only them but, above all, the passengers, who are logically never prepared for such a situation. First, we must remember that the driver has no choice but to mitigate the effects of a collision. The anti-collision system offers him this possibility.

■ **The Ostrava Public Transport Company operates the only Stadler tram simulator in the country. What is its contribution to transport safety?**

As well as equipping trams with an anti-collision system, using the simulator for driver training is another progressive step of the Ostrava Public Transport Company to become a modern public transport operator at the European level. The technical design of the new trams is beginning to approach that of rail vehicles in terms of the requirements for their operation. Everything is controlled electronically, and driver training is becoming more and more demanding.

Today's workplace provides the driver with greater comfort and the need to react promptly to the information he or she receives while driving, thanks to new technologies. If the driver masters this activity by simulating different driving situations in the training centre, his driving becomes safer for him and his passengers in

operational conditions. Thus, the simulator also enables drivers to prepare for crisis situations and helps them to gain the necessary knowledge and experience before deploying them in actual traffic. Other branches of passenger transport already consider simulator training as a necessary standard, which helps eliminate operational risks and reduce potential accidents. And this is the main reason leading to increased safety in tram operations.

■ **Stadler's development centre involves domestic suppliers in its own projects. How do you manage this, and what opportunities do you offer Czech companies?**

When designing the Ostrava tram, we paid maximum attention to this area. The share of domestic suppliers is almost 40%. It was a big task for them but also us. Above all, because the domestic manufacturers considered their involvement in this project a prestigious matter, they opened up the possibility of entering the world of STADLER suppliers.

Quality products of Czech manufacturers are nothing new for us. Our database of certified suppliers has long included companies that supply components mainly for STADLER railway vehicles. And thanks to the excellent experience of our Swiss colleagues with their quality, their number is constantly growing.

However, getting into this select company requires a high technical level of products with quality delivery and service. And also a high technical expertise with knowledge of the requirements of European standards and current design standards. The door is open for a potential supplier with these qualifications.

It is a pleasure to collaborate with partners who understand things. Those partners are and always have been in the Czech Republic. With our products, they can successfully break into foreign markets as well. And I think this is a great challenge. ■

Thank you for the interview.

Manažer je klíčovým prvkem k dosažení úspěchu podniku

Olga Girstlová, podnikatelka, konzultantka start-upů, zakladatelka Letního podnikatelského kempu a Regionálních podnikatelských kempů pro mládež z dětských domovů. Řídí se životním motto „Spolupráce - spoluúčast - spoluzodpovědnost – spolupodnikání“, které považuje za základ úspěšného působení ve všech oblastech života. Od listopadu 2022 je prezidentkou České manažerské asociace.



Text: Vít Ruprich

Foto: Česká manažerská asociace



■ **V listopadu 2022 jste se ujala funkce prezidentky České manažerské asociace. Jaké jsou Vaše vize?**

V roli prezidentky ČMA bych se ráda zaměřila především na posílení podpory členů asociace. Nabídneme jim zajímavá odborná setkání, při kterých si mohou manažeři vzájemně vyměňovat své zkušenosti, sdílet znalosti, navzájem se obohatit a mít možnost navázat nové vztahy pro spolupráci.

Ráda bych se zaměřila na pravidelná setkání s významnými osobnostmi ekonomického, podnikatelského a veřejného světa, které mohou manažerům poskytnout aktuální informace, a tím vytvořit pravidelnou komunikační platformu. Prvním takovým setkáním byla 16. ledna 2023 debata s poradcem premiéra ČR Štěpánem Křečkem.

Zároveň připravujeme týmově jubilejní

30. ročník Manažera roku, který všichni v prezidiu považujeme za významnou událost roku.

■ **Jak definovat pojem manažer? Nestála by za úvahu jeho redefinice z pohledu měnícího se podnikatelského prostředí?**

Manažer ovlivňuje svým rozhodováním prosperitu podniku, který řídí. Má velkou zodpovědnost vůči svým akcionářům, ale i k zaměstnancům.

Podnikatel má svou podnikatelskou vizi a záměr. K tomu, aby je uvedl úspěšně do života, potřebuje spolupracovat s odborníky, zaměstnanci a manažery. Všichni jsou pro úspěch důležití a každý má své správné místo pro splnění podnikatelského záměru.

Manažer je klíčovým prvkem k dosažení úspěchu a jeho kvalitně odvedená práce

si zasluhuje uznání a respekt. Svým rozhodováním ovlivňuje prosperitu podniku, míru zaměstnanosti v podniku, a tím i rodiny svých zaměstnanců.

Prosperita podniku má zásadní vliv na prosperitu regionu a jeho ekonomiku a také na kvalitu života obyvatel regionu.

■ **Řídit firmu či instituci je jedna strana funkce manažera. Jeho snahou by měla být i ochota předávat zkušenosti potřebným a začínajícím. Přibližte nám poslání podnikatelských kempů, které organizujete.**

Hlavním cílem Letního a Regionálních podnikatelských kempů je seznámit mladé lidi s tím, co je to být dobrým zaměstnancem, ukázat, jak se stát profesionálem ve svém oboru anebo jak začít podnikat. Své zkušenosti a znalosti s nimi sdílejí úspěšní manažeři a podnikatelé z různých profesí a oblas-

tí podnikání, kteří jsou mladým účastníkům k dispozici pro konzultace a debaty a během celého roku jako mentoři.

Dlouhodobým posláním kempu je pak příprava mladých účastníků na úspěšné zařazení do běžného života po odchodu

z dětského domova nebo azylových domů. Pomáháme jim nastavit si dobrý start do života a přijmout hodnoty, které nemohli získat v rodině. Učíme je podnikavě přemýšlet, vidět kolem sebe příležitosti, mít otevřené oči a najít si svoje

místo ve společnosti. Pomáháme jim zformulovat si vlastní sen a věřit, že mohou dokázat, co chtějí, pokud na tom budou pracovat. ■

Děkujeme za rozhovor.

The Manager Is a Key Element to the Success of the Business

Olga Girstlová — entrepreneur, start-up consultant, and founder of the Summer Entrepreneurship Camp and Regional Entrepreneurship Camps for young people from children's homes. She is guided by the life motto "Cooperation — participation — co-responsibility — co-entrepreneurship", which she considers the basis for successful activity in all areas of life. Since November 2022, she has been the President of the Czech Management Association.

■ **In November 2022, you assumed the position of the President of the Czech Management Association. What are your visions?**

In my role as the President of the CMA, I would like to focus primarily on strengthening the support of the Association's members. We will offer them interesting professional meetings where managers can exchange their experiences, share knowledge, enrich each other and have the opportunity to establish new relationships for cooperation.

I would like to focus on regular meetings with important personalities from the economic, business and public world who can provide managers with up-to-date information and thus create a regular communication platform. The first such meeting will be a debate with Štěpán Křeček, advisor to the Prime Minister of the Czech Republic, on 16 January 2023.

At the same time, we are preparing the 30th anniversary edition of the Manager of the Year, which all of us in the Presidium consider to be a significant event of the year.

■ **How do you define the term "manager"? Would it not be worth considering redefining it in light of the changing business environment?**

The managers influence the prosperity of the company they manage through their decisions. They have a great responsibility not only to their shareholders, but also to their employees.

An entrepreneur has a business vision and a purpose. In order to bring them successfully to life, they need to work with experts, employees and managers. Everyone is important to success, and everyone has their proper place to fulfil the business plan.

The manager is a key element to achieving success, and his or

her quality work deserves recognition and respect. Through their decisions, the managers influence the prosperity of the company, the employment rate of the company, and thus the families of their employees.

The prosperity of a business has a major impact on the prosperity of the region and its economy, as well as on the quality of life of the region's residents.

■ **Managing a company or an institution is one side of the manager's position. His or her efforts should include a willingness to pass on the experience to those in need and those just starting. Tell us about the mission of the business camps you organise.**

The main goal of the Summer and Regional Entrepreneurship Camps is to introduce young people to what it means to be a good employee, to show them how to become a professional in their field or how to start a business. Successful managers and entrepreneurs from different professions and business areas share their experience and knowledge with the young participants; they are also available for consultations and discussions and act as mentors throughout the year.

The long-term mission of the camp is to prepare the young participants for successful integration into everyday life after leaving the children's home or reception centre. We help them to set a good start in life and accept the values they could not acquire in their families. We teach them to think like entrepreneurs, to see opportunities around them, to keep their eyes open, and to find their place in society. We help them to formulate their dreams and believe they can achieve what they want if they work for it. ■

Thank you for the interview.



Marek Svoboda

V onkologii vkládáme velké naděje do další individualizace prevence a léčby pomocí genomického testování

Prof. MUDr. Marek Svoboda, Ph.D., je český onkolog pocházející z vašašského Slavičina. Vyučuje na Lékařské fakultě Masarykovy univerzity a profesně působí v Masarykově onkologickém ústavu v Brně, který od roku 2019 vede jako ředitel. Je členem několika českých a zahraničních odborných společností, v roce 2022 se stal prvním zástupcem České republiky ve výboru „Mise Rakovina“ programu EU Horizont Evropa. Za svou vědeckou činnost získal řadu prestižních ocenění. Ve své lékařské praxi se kromě onkologie zabývá i genetikou a prevencí nádorů.

Text: redakce

Foto: Masarykův onkologický ústav



■ Pane profesore, při minulém rozhovoru jsme si slíbili, že se k tématu onkologické prevence ještě vrátíme, abychom podpořili účast občanů v těchto programech. Kde vidíte největší překážky, když je prevence zdarma?

K hlavním překážkám patří nízká zdravotní gramotnost (znalost), což nemusí být vždy jen o nevědomosti, že preventivní vyšetření existuje, pro koho je určeno a kde se dělá, ale i o tom, že je skutečně účinné a jeho přínos významně převyšuje možná rizika. Důležitou roli hrají hodnotové postoje daného člověka, zda mu záleží na jeho zdraví, a jeho socioekonomické podmínky. Musí-li řešit existenční problémy, nezůstává mu prostor na něco, co v danou chvíli nebolí. V neposlední řadě je to i „obyčejný“ strach z pozitivního nálezu a tato karta „přebíjí“ i jinak správnou informovanost.

■ Jak se s tím dá bojovat?

Musíme stále a srozumitelně informovat o přínosech preventivních vyšetření jak veřejnost, tak i konkrétního člověka. Velmi pozitivním počinem ze strany zdravotních pojišťoven bylo zavedení individuálních pozvánek klientům, kteří se dosud nedostavili ke screeningovému vyšetření, formou dopisů. Odezva byla mezi 10 až 16 %, což je velmi dobrá nákladová efektivita, když

poměříme přínos pro zdraví vs. cenu dopisů. Musíme opakovaně vyvracet informace o škodlivosti očkování proti HPV virům způsobujícím rakovinu, o škodlivosti záření pro daného člověka při mamografickém nebo nízkodávkovém CT vyšetření nebo o neúčinnosti kolonoskopie při prevenci nádorů tlustého střeva apod. Bohužel někdy k těmto „dezinformacím“ přispívají i špatně interpretované výsledky vědeckých studií, např. loni vůči kolonoskopii. Určitě pomohou opatření avizovaná panem ministrem Válkem o rozšíření věkové kategorie pro očkování zdarma proti HPV nebo bonusy za odpovědné navštěvování preventivních programů. Důležitými hráči jsou zde i lékaři primární péče, kteří nejlépe naplní roli „ambasadorů prevence“ a screeningových programů a dokáží správně vedeným rozhovorem pomoci zvítězit i nad strachem, který je nejčastěji zcela iracionální, bohužel však silnou překážkou k účasti ve screeningu. „Co když mi tam něco najdou, že...?“

■ Co personalizace prevence? Existují nějaké nové metody, které mohou pomoci? Jste i genetik, co genetické nebo genomové vyšetření?

Personalizací se dá významně zvýšit přínos nejenom onkologické léčby, ale i preventivního vyšetření. Určitý stupeň personali-

zace probíhá v prevenci již nyní. Například u nově zahájeného programu včasného záchytu karcinomu plic je to podle počtu odkouřených cigaret, připravovaný screening karcinomu prostaty bude podle hodnoty hladiny PSA v krvi. V budoucnosti čekám další individualizaci screeningových programů, např. podle věku, kdy u dané osoby začneme s kolonoskopickým nebo mamografickým vyšetřením, a frekvence jejich provádění. Pomůže nám k tomu i genetické vyšetření.

V případě prevence jsme schopni provést genetické vyšetření, které může zahrnovat jednotlivé geny, jejich desítky, stovky nebo i celý genom, pak hovoříme o genomovém vyšetření. Toto vyšetření, pokud má odhalit vrozenou příčinu rakoviny, se provádí na pracovištích lékařské genetiky na doporučení praktickým lékařem, gynekologem nebo jiným specialistou, který zjistí, že v rodině daného jedince se vyskytují nádory příliš často a/nebo i ve věku, kdy to není typické (například je-li v rodině nádor tlustého střeva nebo dělohy před 40. rokem věku, nádor prsu do 45 let, nádor prostaty do 55 let), nebo kdykoliv se u ženy vyskytne nádor vaječníků nebo vejcovodů a u muže nádor prsu. Pozitivně testovaným jedincům můžeme prevenci „ušít na míru“.



Tisková konference k důležitosti a možnostem genomického testování v MOÚ.

Jak jsem již zmínil, vyšetření genů nám pomáhá individualizovat další postup i v případě záchytu rakoviny. Příkladem je karcinom prsu. Často se stávalo, že i v případě, kdy byl nádor zjištěn včas, žena musela na cestě k vyléčení podstoupit chemoterapii. Přitom nebylo možné zjistit, zda je nádor na takovou chemoterapii citlivý. K tomu nám nyní slouží prognosticko-prediktivní genomické testování. Jedním z takových testů je například MammaPrint. Pomocí tohoto testu byl u 46 % pacientek, které na základě běžných kritérií měly po operaci absolvovat chemoterapii, jejich nádor překlasirován na níže rizikový, a chemoterapie byly ušetřeny. Tyto testy u nás již hraje zdravotní pojišťovny.

■ **To je určitě velký motivační faktor i k prevenci, když vím, že existují metody, které mohou minimalizovat následky léčby rakoviny. Existuje něco podob-**

ného i pro včasné zachycené „mužské“ nádory, ať jsme „genderově“ vyvážení?

Ano. Je to velmi aktuální téma u karcinomu prostaty, který se díky vyšetření PSA daří zjišťovat v časném stádiu. Někdy dokonce tak brzy a v takové podobě, že není nutná ani jeho léčba, stačí aktivní pravidelné sledování pacienta, které může trvat roky, někdy i do konce života, aniž by pacient zemřel na tento typ rakoviny. Přitom léčba rakoviny prostaty, ať již operace, nebo ozařování, by pacientovi způsobila větší potíže než vlastní nádor. Aktivní sledování je vhodné pro pacienty s nízkým PSA v krvi a s nádory, které při vyšetření mikroskopem nevykazují známky vysokého stupně agresivity. Právě pro tyto pacienty se do budoucna nabízí genomické vyšetření nádoru prostaty, které podobně jako u nádorů prsu pomůže lépe odlišit agresivní nádory od těch „hodných“ a s větší jistotou nabídne mužům sledování bez nutnosti léčby.

■ **Poslední otázka, může v prevenci pomoci i digitalizace zdravotnictví? Jak se Vám daří zavádět elektronickou zdravotní dokumentaci?**

Určitě ano. Pokud máme parametrizované informace o rodinné anamnéze nebo o typu nádoru a době, kdy se vyskytl, dokáže z nich moderní zdravotnický informační systém vygenerovat doporučení k preventivnímu onkologickému vyšetření. Podobně to může být i u dalších chorob. V MOÚ na tomto pracujeme. Elektronickou zdravotní dokumentaci máme již zavedenu, ale tu lékařskou vedeme stále i v papírové podobě. Jedním z důvodů je, že ji nemáme dostatečně parametrizovanou. Nicméně to se změní v letošním roce, kdy bude dokončen náš nový nemocniční informační systém SONIS, založený na izraelském systému Chameleon. ■

Děkujeme za rozhovor.

In Oncology, We Have High Hopes for Further Individualisation of Prevention and Treatment through Genomic Testing

Prof. MUDr. Marek Svoboda, PhD is a Czech oncologist from Slavičín in Moravian Wallachia. He teaches at the Faculty of Medicine of Masaryk University and works at the Masaryk Memorial Cancer Institute in Brno, where he has been the director since 2019. He is a member of several Czech and foreign professional societies. In 2022, he became the first Czech representative on the “Cancer Mission” committee of the EU Horizon Europe programme. He has received a number of prestigious awards for his scientific work. In addition to oncology, his medical practice focuses on genetics and cancer prevention.



Prof. Svoboda na Jarmarku MOÚ a projektu Nebýt na to sama. Smyslem akce bylo podpořit onkologické přeživší a apelovat na důležitost prevence. Prof. Svoboda at the Masaryk Memorial Cancer Institute Fair and the project Not To Be Alone. The purpose of the event was to support cancer survivors and appeal to the importance of prevention.

■ **During our last conversation, we promised to return to the topic of cancer prevention to encourage citizen participation in these programmes. Where do you see the biggest obstacles when prevention is free?**

The main barriers include low health literacy (knowledge), which is not always just about not knowing that preventive screening exists, who it is for and where it is done, but also that it is actually effective and that its benefits significantly outweigh the potential risks. A person's value attitudes, whether people care about their health, and their socio-economic circumstances play an important role. If somebody has to deal with problems related to livelihood, there is no room for something that does not hurt at the moment. Last but not least, it is also the 'ordinary' fear of a positive finding, and this card 'trumps' proper awareness.

■ **How can we fight it?**

We must constantly and clearly inform both the public and the individual about the benefits of preventive examinations. The introduction of individual invitations by health insurance companies to their clients who have not yet attended screening examinations, in the form of letters, has been a very positive step. The response rate was between 10% and 16%, which is very good cost-effectiveness when we compare the health benefit versus the cost of the letters. We have to repeatedly refute information about the harmfulness of vaccination against cancer-causing HPV viruses, the harmfulness of radiation to a person having a mammogram or low-dose CT scan, or the ineffectiveness of colonoscopy in preventing colon cancer, etc. Unfortunately, misinterpreted results of scientific studies sometimes contribute to this "misinformation", such as those related to colonoscopy last year. The measures announced by Minister Válek to extend the age category for free HPV vaccination or bonuses for responsible participation in prevention programmes will undoubtedly help. Primary care physicians are also important players here, as they are best placed to fulfil the role of "ambassadors for prevention" and screening programmes. They can, with the right conversation, help to overcome fear, which is most often completely irrational, but unfortunately, a strong barrier to participation in screening. "What if they find something there, right...?"

■ **What about personalisation of prevention? Are there any new methods that can help? You are also a geneticist. What about genetic or genomic testing?**

Personalisation can significantly increase the benefits not only of cancer treatment but also of preventive screening. A certain degree of personalisation is already taking place in prevention. For example, the newly launched early detection programme for lung cancer is based on the number of cigarettes smoked, and the forthcoming prostate cancer screening will be based on PSA blood levels. In the future, I expect further individualisation of screening programmes; for example, according to the age at which a person starts a colonoscopy or mammography and the frequency of screening. Genetic testing will also help us to do this. In the case of prevention, we are able to perform genetic testing, which can include individual genes, dozens or hundreds of genes, or even the entire genome — then we talk about genomic testing. This examination, if it is intended to detect a congenital

cause of cancer, is carried out in medical genetic clinics on the recommendation of a general practitioner, gynaecologist or another specialist who finds that tumours occur too frequently in the family of a given individual and/or at an age when this is not typical (for example, if there is a colon or uterine tumour in the family before 40, breast cancer before 45, prostate cancer before 55), or whenever a woman has ovarian or fallopian tube cancer, and a man has breast cancer. We can "tailor" prevention for individuals who test positive.

As I have already mentioned, gene testing helps us to individualise further treatment even if cancer is detected. An example is breast cancer. Often, even if the tumour was detected early, the woman had to undergo chemotherapy to be cured. At the same time, it was impossible to determine whether the tumour was sensitive to such chemotherapy. This is what prognostic-predictive genomic testing is now used for. One such test is MammaPrint. Using this test, 46% of patients who were supposed to receive chemotherapy after surgery based on the usual criteria had their tumour reclassified as a low-risk tumour and were spared chemotherapy. These tests are already covered by health insurance companies in the Czech Republic.

■ **This is definitely a significant motivating factor for prevention as well, knowing that there are methods that can minimise the consequences of cancer treatment. Is there something similar for "male" cancers that are detected early so that we are "gender" balanced?**

Yes. This is a very topical issue in prostate cancer, which PSA testing has been able to detect at an early stage. Sometimes, even so early and in such a form that treatment is not even necessary, just active regular monitoring of the patient is needed, which can last for years, sometimes for the rest of their life, without the patient dying from this type of cancer. In fact, the treatment of prostate cancer, whether surgery or radiation, would cause more trouble for the patient than the tumour itself. Active monitoring is appropriate for patients with low blood PSA and tumours that do not show signs of high aggressiveness on microscopic examination. It is for these patients that genomic testing of prostate cancer is proposed in the future, which, like breast cancer, will help to distinguish aggressive tumours from "good" ones better and offer men more certainty about monitoring without the need for treatment.

■ **One last question: can digitalisation of healthcare help in prevention? How successful are you in implementing electronic health records?**

I am sure it is. With parameterised information about family history or about the type of cancer and the time when it occurred, a modern health information system can generate a recommendation for preventive cancer screening. This can be similar to other diseases. We are working on this at the Masaryk Memorial Cancer Institute. We have already introduced electronic health records, but we still keep medical records in paper form as well. One of the reasons is that we do not have it sufficiently parameterised. However, this will change this year when our new hospital information system SONIS, based on the Israeli Chameleon system, is completed. ■

Thank you for the interview.

Neustálý profesní rozvoj je v medicíně základním předpokladem výkonu povolání

Doc. MUDr. Michal Pohanka, Ph.D., přednáší na Masarykově univerzitě v Brně jako zástupce přednosta katedry na Katedře fyzioterapie a rehabilitace a na katedře Gynekologicko-porodnické kliniky Lékařské fakulty. Působil rovněž v manažerských pozicích ve veřejném zdravotnictví jako ředitel fakultní nemocnice, poslanec a náměstek ministra zdravotnictví.

Text: Vít Ruprich

Foto: Lucie Čápková



Continuous Professional Development Is a Prerequisite for the Practice of Medicine

Doc. MUDr. Michal Pohanka, PhD lectures at Masaryk University in Brno as deputy head of the Department of Physiotherapy and Rehabilitation and the Department of Gynaecology and Obstetrics at the Faculty of Medicine. He has also worked in managerial positions in public health as a Director of the University Hospital, Member of Parliament and Deputy Minister of Health.



■ **V českém zdravotnictví jste prošel mnoha pozicemi a funkcemi jak ve státním, tak i privátním zdravotnictví. Jak se díváte na úroveň českého zdravotnictví a jaké to je působit nejen jako lékař, ale i manažer?**

Největším problémem českého zdravotnictví bude nedostatek mladých lékařů. V některých odbornostech je to patrné již teď, mám na mysli obory pediatrie, praktické lékařství, psychiatrie, geriatric, rehabilitační a fyzikální medicína a mohl bych pokračovat dále... Bohužel doplácíme na zbytečně komplikovaný systém postgraduálního vzdělávání lékařů. Řada mladých kolegů odchází po promoci do jiných států, kde je systém mnohem jednodušší a přívětivější. Divím se, že se čeká až na absolutní nedostatek lékařů, pak snad teprve bude nějaká vůle s postgraduálním vzděláváním něco dělat.

Neustálý profesní rozvoj, nejen v rámci oboru, ale i v manažerských dovednostech, je v medicíně základním předpokladem výkonu povolání. Řekl bych, že je navíc často nutná role krizového manažera, který je schopen i řídit hospodaření daného poskytovatele zdravotní péče. Z tohoto pohledu je mnohdy pohled lékaře manažera obtížnější, poněvadž na prvním místě vidí medicínskou potřebu a teprve potom tu ekonomickou.

■ **Systém veřejného zdravotního pojištění potřebuje modernizaci a volá po valorizaci plateb pacientů. Jak se z tohoto stavu dostat a jaká cesta je podle Vás ta správná?**

Zdá se mi, že bez postupného zvyšování plateb za státní pojištění se neobejdeme. Na druhé straně nesmí být tato cesta jedinou, po které se budeme ubírat, zejména z důvodu přílivu nových pacientů z Ukrajiny a dalších výzev souvisejících s ekonomickou krizí. Řada manažerů ve zdravotnictví však namítne, že problém je skryt ne v systému, ale v efektivitě poskytovaných služeb a jejich financování. Dovolím si tedy říci, že navyšováním zdravotního pojištění nedosáhneme změny kritizovaného systému. Je nutné posoudit především kvalitu poskytovaných služeb a nacházet úspory ve stávajícím systému, hledat možnosti financování na bázi dobrovolného připojištění, rozšiřováním DRG systému, zkracováním doby hospitalizace a dalších, často nepopulárních opatření.

■ **Toto téma je diskutováno v odborné a politické veřejnosti již dlouho. Nesouvisí to i s postgraduálním vzděláváním ve zdravotnictví, kterému se věnujete?**

Ano, to máte pravdu. V neposlední řadě je třeba se zaměřit na zkvalitnění systému vzdělávání odborníků ve zdravotnictví, zejména lékařských profesí, což je problém, na který opakovaně poukazuji.

Kvůli složitosti postgraduálního vzdělávání v určitých oborech ztrácíme mnoho mladých odborníků, kteří volí možnost se postgraduálně vzdělávat v zahraničí. Tato skutečnost je již notoricky známá, ale jak jsme již spolu opakovaně hovořili, stále se nic neděje a zdá se, že nikoho nezajímá, že frekventanti poměrně náročného a drahého studia odcházejí do zahraničí. Je to nejen výzva, ale i důrazný apel začít tento problém řešit.

■ **Z pohledu Vaší odbornosti v oblasti sexuologie se zabýváte i tématem mužské fertility. Můžete toto téma více objasnit?**

Obecně v populaci se objevuje řada faktorů, které ovlivňují plodnost. Ať už to je hektický způsob života, s tím související odkládání založení rodiny na pozdější dobu, nebo i stav životního prostředí. Tyto negativní trendy mají za následek, že muži mají problémy nejen se snížením počtu spermií, ale zejména s jejich kvalitou. Následkem toho je, že mnoho párů s touto poruchou plodnosti musí využívat metody asistované reprodukce. Další nemalou komplikací s vlivem na fertilitu je rozvoj onkologických onemocnění. Zde se jeví jako významné zanedbávání prevence, což však mohou napravit nové metody testování. ■

Děkujeme za rozhovor.

■ **You have held many positions and functions in the Czech healthcare system, both in the state and private healthcare. What do you think of the level of Czech healthcare, and what is it like to work not only as a doctor but also as a manager?**

The biggest problem of the Czech healthcare system will be the lack of young doctors. In some specialities, this is already evident. I am talking about paediatrics, general medicine, psychiatry, geriatrics, rehabilitation and physical medicine, and I could go on... Unfortunately, this situation is the effect of an unnecessarily complicated system of postgraduate medical education. Many young colleagues go to other countries after graduation where the system is much simpler and more friendly. I am surprised that they wait until there is an absolute shortage of doctors; then perhaps there will be some effort to do something about postgraduate education.

Continuous professional development, not only within the field but also in management skills, is a prerequisite for the practice of medicine. In addition, I would say that the role of a crisis manager who is also able to manage a given healthcare provider is often necessary. From this perspective, the role of a doctor who works as a manager is often more difficult because he considers the medical need first, and the economic need comes second.

■ **The public health insurance system needs modernisation and calls for valorisation of patient payments. In your opinion, what can be done about this state of affairs and what is the right way?**

It seems to me that we cannot do without a gradual increase in payments for state insurance. On the other hand, this must not be the only path we take, especially because of the influx of new patients from Ukraine and other challenges related to the economic crisis. However, many managers in the health sector will argue that the problem lies not in the system but in the efficiency of the services provided and their financing. Therefore, I would venture to say that increasing health insurance will not achieve a change in the system being criticised. It is necessary, above all, to assess the quality of the services provided and to find savings in the existing system, to look for opportunities for financing based on voluntary supplementary insurance by expanding the DRG (diagnosis-related group) system, reducing the length of hospitalisation and other, often unpopular, measures.

■ **This topic has been discussed in the professional and political community for a long time. Is it not also related to postgraduate education in healthcare, which you are involved in?**

Yes, you are right. Last but not least, we need to focus on improving the system for training health professionals, especially

medical professionals, which is a problem I have repeatedly pointed out. Because of the complexity of postgraduate education in certain fields, we are losing many young professionals who choose to pursue postgraduate education abroad. This fact is already notorious, but as we have discussed repeatedly, there is still nothing happening, and no one seems to care that graduates of relatively demanding and expensive studies are going abroad. This is not only a challenge but also a strong appeal to start addressing this problem.

■ **In terms of your expertise in the field of sexology, you also deal with the topic of male fertility. Can you explain this topic more?**

In the general population, there are a number of factors that affect fertility. Whether it is the hectic lifestyle, the associated postponement of starting a family to a later time or the state of the environment, these negative trends have resulted in men having problems not only with a reduction in sperm count but especially with their quality. As a consequence, many couples with this fertility disorder have to use assisted reproduction methods. Another not insignificant complication affecting fertility is the development of oncological diseases. Here, the neglect of prevention appears to be significant, but new testing methods can remedy this. ■

Thank you for the interview.

Naše vyspělé informační systémy pomáhají zdravotníkům po celém světě

Mgr. Ing. David Steiner, MBA, Ph.D., působí jako jednatel společnosti Steiner, která je českou softwarovou firmou. Společnost byla založena v roce 1991 a zabývá se tvorbou zdravotnického programového vybavení pro nemocniční zdravotnická zařízení. Software společnosti Steiner se používá ve více než čtyřiceti zemích světa.



Text: redakce

Foto: Steiner, s.r.o.



■ Působíte na trhu přes třicet let a máte tak možnost sledovat digitalizaci v českém zdravotnictví. Na jaké úrovni se digitalizace nachází a jaké vidíte příležitosti?

Za poslední roky vzniklo několik analýz, které stav digitalizace popisují. Vznikají dílčí projekty v rámci jednotlivých nemocnic, kde se investují evropské peníze do lokálních a duplicitních projektů. Chybí centrální státní služby a standardy. Řada projektů poslední doby byla úspěšných, např. eRecept, eNeschopenka a očkování, ale další na ně navazují jen pozvolna.

Stát potřebuje jeden centrální registr pacientů, propojený s registrem obyvatel, kde by byly základní informace o pacientovi. Dále je nutno vytvořit centrální registr zdravotnické dokumentace – v základu chronické a anamnestické údaje, výskyt pacienta ve zdravotnických zařízeních, a postupně budovat dále.

Lidé by jistě uvítali národní portál pacienta, ve kterém by mohla být řada služeb, např. prohlížení vlastní zdravotnické dokumentace, objednávání na zdravotní služby nebo hodnocení kvality péče. Lze tam ale budovat i sofistikovanější řešení jako virtuální triáž, která odfiltruje jednoduché případy a nasměruje pacienta k další péči, nebo personalizovanou prevenci.

■ Na jakých projektech právě pracujete?

Naše aktuální nejvýznamnější projekty jsou implementace nemocničního informačního systému pro Masarykův onkologický ústav v Brně (MOÚ) a FN Bulovka. V MOÚ se jedná o rozsáhlý projekt, který zahrnuje nejen klinický systém, ale také laboratoře, radiologii, lékárnu, digitální archiv a dodávku hardware.

MOÚ je špičkové zdravotnické zařízení, které má vysoké nároky na digitalizaci ošetrovatelské péče, celého workflow chemoterapie, radioterapie a dalších činností. Využívá některé progresivní postupy v automatizaci činností, např. na základě dotazníkového šetření se stanoví ošetrovatelská diagnóza, ze které se potom generují úkony do plánu péče. Důležitá je také jeho vědecká a výzkumná činnost, což zahrnuje specifické požadavky pro evidenci klinických studií a banku biologického materiálu.

Významný je také transplantační projekt TRIMMUS ve spolupráci s fakultní nemocnicí v Oslu v Norsku a navazující projekty v Holandsku, Portugalsku a Singapuru.

■ Můžete uvést praktický příklad, kdy zdravotnické zařízení efektivně využívá Vaše programové vybavení?

Vyvíjíme specializované informační systémy pro klinické laboratoře a transplantační imunologii. Tyto systémy pomáhají národním registrům dárců krvevorných buněk a jejich laboratořím ve více než 40 zemích světa budovat bezpapírové pracovní postupy pro výběr globálně nejvhodnějšího dárce, tedy mezinárodní integrace i digitalizace na národní úrovni. Např. ve Finsku poskytuje-

me portálová řešení jak pro dárce, tak pro spolupracující nemocnice. Výběr dárce probíhá pomocí prediktivních algoritmů, které počítají pravděpodobnost dosažení požadovaných laboratorních výsledků ještě předtím, než byly objednány. Lze tak ušetřit peníze a zejména čas, který je kritický pro pacienta a jeho šanci na uzdravení. ■

Děkujeme za rozhovor.

Our Advanced Information Systems Help Healthcare Professionals around the World

Mgr. Ing. David Steiner, MBA, Ph.D., is the Managing Director of Steiner, a Czech software company. The company was founded in 1991 and is engaged in developing medical software for hospital medical facilities. Steiner's software is used in more than forty countries around the world.

■ You have been active on the market for over thirty years, and you have the opportunity to keep track of digitisation in the Czech healthcare sector. What is the level of digitisation, and what opportunities can you see?

Several analyses have been produced in recent years describing the state of digitisation. There are sub-projects within individual hospitals where European money is invested in local and duplicative projects. There is a lack of central state services and standards. A number of recent projects have been successful, e.g. eRecept (electronic prescription), eNeschopenka (electronic sickness certificate) and vaccination. Other projects, however, are slower in following them.

The state needs one central patient registry linked to the population registry with basic patient information. It is also necessary to create a central registry of medical records — basically, chronic and medical history data, patient's appearance in medical institutions, and then gradually build it up.

People would certainly welcome a national patient portal, which could include a range of services, such as viewing one's own medical records, making appointments for health services or assessing the quality of care. But more sophisticated solutions could also be built there, such as a virtual triage that filters out simple cases and directs the patient to further care or personalised prevention.

■ What projects are you currently working on?

Our current most important project is the implementation of a hospital information system for Masaryk Memorial Cancer Institute (MMCI) in Brno and Bulovka Hospital. In the MMCI, this is a large-scale project that includes not only the clinical system

but also laboratories, radiology, pharmacy, digital archive, and hardware supply.

The MMCI is a top medical facility that has high demands on the digitisation of nursing care, the entire workflow of chemotherapy, radiotherapy, and other activities. It uses some progressive practices in the automation of activities, e.g. a nursing diagnosis is made based on a questionnaire survey, from which actions are then generated for the care plan. Its scientific and research activity, which includes specific requirements for the recording of clinical studies and the bank of biological material, is also important.

The TRIMMUS transplant project in collaboration with the University Hospital of Oslo in Norway and follow-up projects in the Netherlands, Portugal and Singapore are significant as well.

■ Can you give a practical example of a healthcare facility using your software effectively?

We develop specialised information systems for clinical laboratories and transplant immunology. These systems help national hematopoietic cell donor registries and their laboratories in more than 40 countries to build paperless workflows for selecting the most suitable donor globally, i.e. international integration and national digitisation. For example, we provide portal solutions for donors and collaborating hospitals in Finland. Donor selection is performed using predictive algorithms that calculate the probability of achieving the desired laboratory results before they have been ordered. This can save money and especially time, which is critical for the patients and their chance of recovery. ■

Thank you for the interview.



Boris Sananes

Za výpadky léků stojí dlouhodobý tlak na ceny v celé Evropě i problémy v dodavatelských řetězcích

Společnost **Zentiva** je jedním z předních výrobců vysoce kvalitních a dostupných léčiv. Na český trh dodává přes 23 milionů balení léků ročně a každý pátý předpisový lék v tuzemských lékárnách pochází právě ze Zentivy. V jejím čele v České republice stojí už více než rok **Boris Sananes**. Ač pochází z Francie, v Praze žije už přes 10 let a překvapí vás téměř bezchybnou češtinou. S jakými výzvami se potýká farmaceutický průmysl v posledních letech? Proč dochází k výpadkům léků?

Text: redakce

Foto: Zentiva, k.s.

■ Jak byste z pozice ředitele Zentivy pro Českou republiku zhodnotil uplynulý rok?

V kontextu světových událostí určitě jako velmi turbulentní. Po dvou pandemických letech přišla válka na Ukrajině, která přinesla další nové výzvy a z jedné krize jsme plynule přešli do další. Nadále nám to ukazuje, do jaké míry je evropská farmaceutická výroba závislá na dovozu surovin z Asie. Kvůli konfliktu došlo k narušení dopravních cest přes Rusko. Tím pádem se prodloužily dodací lhůty a postihly nás další problémy v dodavatelských řetězcích. K tomu se přidaly vysoké ceny energií a také inflace. Nejsme v jednoduché pozici, ale s managementem v Zentivě děláme maximum pro to, abychom touto krizí prošli a dostali svým závazkům vůči pacientům. Stále uvádíme na trh v průměru patnáct nových přípravků ročně a pomáháme tak rozšiřovat přístup k moderní léčbě.

■ Jak ceny energií a inflace dopadají na Vaši společnost?

Poměrně zásadně, a to hned v několika ohledech. Naše výroba se nachází v Praze, Dolních Měcholupech. Velká část výrobních postupů je energeticky náročná a vyžaduje například technologické teplo. Naše náklady jen v Praze byly v loňském roce o více než 200 % vyšší než v tom předcházejícím. Většina portfolia Zentivy, které v České republice čítá 195 různých léčivých

přípravků ve formě tablet, mastí či injekcí, jsou předpisová léčiva. Cena takových přípravků je regulovaná státem a nemůžeme zvýšené náklady do ceny promítnout. Musíme tyto extra náklady absorbovat interně. Prozatím to zvládáme díky úsporným opatřením či optimalizací výroby. Pokud ale nezískáme větší flexibilitu s ohledem na regulace, nemůžeme zaručit, že budeme schopni udržet výrobu celého portfolia pro všechny země, do kterých léky dodáváme.

■ Znamená to tedy, že by mohlo docházet k dalším výpadkům léků?

Generický farmaceutický průmysl se dlouhodobě a v celé Evropě potýká se silným tlakem na snižování cen. V některých zemích EU to jde až tak daleko, že se výrobci nevyplátí lék na trh dodávat. Viděli jsme to například v Německu, kde se z těchto důvodů z trhu stáhl jediný výrobce dětského ibuprofenu. Maminky najednou neměly svým nemocným dětem co dát. Zentiva přišla na pomoc a v tuto chvíli jsme nejvýznamnějším dodavatelem na německý trh my. Naše výrobní linky v Praze jedou v režimu 24/7, abychom zvládali pokrýt poptávku. Tyto scénáře se tedy reálně dějí a problém je tu už delší dobu, teď je ale mnohem více vidět a je třeba ho řešit. Mluvíme se zástupci regulačních autorit a státu, a to jako celý průmysl prostřednictvím našich profesních asociací. Snažíme se společně najít cestu.

■ Měl by se tedy český pacient obávat?

Můžu mluvit za Zentivu a pro nás je český trh a zachování portfolia produktů, kterými trh zasobujeme, prioritou. Jsme globálně působící společnost, ale naše centrála je v Praze. Vedení společnosti stojí za českým trhem a tento závazek jsme dokázali například v průběhu pandemie. Odpověděli jsme na nedostatek léků na snižování horčičky a na žádost ministerstva zdravotnictví jsme začali vyrábět a zásobovat domácí trh. Poptávka byla ve výsledku menší, než se čekalo. Paradoxně nám pak zůstaly velké skladové zásoby. Byli jsme ale hrdí, že jsme mohli přispět a na akutní potřebu odpovědět. Zentiva je v Čechách a jsme ochotni pomoci. Když máme suroviny a obalové materiály, dokážeme rychle přinést řešení pro českého pacienta.

■ Co vnímáte jako zásadní pro udržitelnost českého zdravotnictví?

O tomto tématu by se dalo mluvit dlouho a mohli bychom diskutovat o cenách a politikách. Jako nejdůležitější vnímám, aby každý z nás převzal zodpovědnost za své zdraví. Všichni jsme koneckonců pacienti a docházením na pravidelné prohlídky k praktickému lékaři můžeme předcházet rozvoji onemocnění a předcházet tomu, abychom měli těžké pacienty, jejichž léčba stojí stát mnoho prostředků. Všechno začíná u nás a naší vlastní odpovědnosti. ■

Děkujeme za rozhovor.

Drug Shortages Have Been Caused by Long-Term Price Pressure across Europe and Problems in Supply Chains

Zentiva is one of the leading manufacturers of high-quality and affordable medicines. It supplies over 23 million packages of medication to the Czech market annually, and one in five prescription medicines in domestic pharmacies comes from Zentiva. **Boris Sananes** has headed it in the Czech Republic for more than a year. Although he comes from France, he has lived in Prague for over ten years and will surprise you with his almost flawless Czech. What challenges has the pharmaceutical industry faced in recent years? Why are there drug shortages?

■ How would you evaluate the past year from the position of Zentiva's director for the Czech Republic?

In the context of world events, it is undoubtedly very turbulent. Two pandemic years were followed by the war in Ukraine, which brought new challenges, and we moved from one crisis to the next. It continues to show us the extent to which European pharmaceutical production is dependent on imports of raw materials from Asia. The conflict has disrupted transport routes through Russia. As a result, delivery times have been extended, and we have experienced further problems in supply chains. High energy prices and inflation

have added to this. We are not in an easy position, but we are doing our utmost with the management at Zentiva to get through this crisis and meet our commitments to patients. We are launching an average of fifteen new products a year, helping expand access to modern treatments.

■ How do energy prices and inflation affect your company?

Quite fundamentally, and in several aspects. Our production is located in Dolní Měcholupy, Prague. A large part of the production process is energy-intensive and requires, for example, process heat. Our costs in Prague alone were more than 200%

higher last year than in the previous year. Most of Zentiva's portfolio, which comprises 195 different medicines in the Czech Republic in the form of tablets, ointments or injections, are prescription drugs. The state regulates the price of such products, and we cannot reflect the increased cost in the price. We have to absorb these extra costs internally. For the time being, we are managing this through cost-saving measures or production optimisation. But unless we gain more flexibility concerning regulations, we cannot guarantee that we will be able to maintain production of the entire portfolio for all the countries to which we supply medicines.



Při výrobě léků platí přísná pravidla v rámci tzv. Správné výrobní praxe
Strict rules apply in the manufacture of medicines under the so-called Good Manufacturing Practice



Globální vývojové a výzkumné centrum / Global Development and Research Centre

■ Does this mean that there could be further drug shortages?

The generic pharmaceutical industry has been facing intense pressure to decrease prices for a long time across Europe. In some EU countries, this is going so far that it is not worthwhile for manufacturers to supply the market. We have seen this, for example, in Germany, where the only manufacturer of children's ibuprofen has withdrawn from the market for these reasons. Mothers suddenly had nothing to give their ill children. Zentiva came to the rescue, and we are now the most important supplier to the German market. Our production lines in Prague run 24/7 to meet the demand. So these scenarios are real, and the problem has been there for a long time, but now it is much more visible and needs to be addressed. We, the pharmaceutical industry as a whole, are talking to the representatives of regulatory

authorities and the state through our professional associations. We are trying to find a way forward together.

■ So should the Czech patient be worried?

I can speak for Zentiva. For us, the Czech market and maintaining the portfolio of products we supply to the market is a priority. We are a global company, but our headquarters are in Prague. The company's management stands behind the Czech market, and we have demonstrated this commitment, for example, during the pandemic. We responded to the shortage of fever-reducing drugs, and, at the request of the Ministry of Health, we started to produce and supply the domestic market. As a result, demand was less than expected. Paradoxically, we were then left with large stocks. But we were proud to be able to

contribute and respond to the urgent need. Zentiva is in the Czech Republic, and we are willing to help. We can quickly bring a solution to the Czech patient if we have the raw materials and packaging materials.

■ What do you see as crucial for the sustainability of the Czech healthcare system?

We could talk about this topic for a long time and discuss prices and policies. What I see as most important is that each of us takes responsibility for our health. After all, we are all patients, and by going to the GP for regular check-ups, we can prevent the development of disease and avoid having difficult patients who cost a lot of money to treat. It all starts with us and our responsibility. ■

Thank you for the interview.

Naší vizí je pomáhat lidem s nemocí pohybového ústrojí

Pavčina Filipi je žena se silnou vůlí, která se i přes své mateřské povinnosti věnuje vrcholné manažerské roli v lázeňství. V pozici ředitelky pozvedla Lázně Darkov na novou úroveň, která dovede přilákat českou i zahraniční klientelu. Od roku 2020 působí rovněž na pozici jednatelky v Kúpeľoch Brusno na Slovensku.

 **Kúpele BRUSNO**

 **Lázně DARKOV**

Text: redakce

Foto: Lázně Darkov a.s.

■ Patříte mezi nejstarší jodové lázně v Evropě. Dá se říci, že jste prověřeni tradicí. Jaké jsou Vaše vize?

Máte pravdu, Lázně Darkov jsou nejstarší jodové lázně v Evropě, dokonce vynikají vyšší koncentrací jodu. Naše vize je od počátku lázní stejná – pomáhat lidem s nemocí pohybového ústrojí. Hlavní vizí Lázní Darkov je implementovat do tradiční rehabilitace nové metody léčby. Např. VR, rehabilitaci jízdu na koloběžkách a také robotické přístroje, které pomáhají našim fyzioterapeutům i klientům. Toto jsou všechno novinky, které se v posledních 3 letech zavedly nebo rozšířily.

■ Přibližte nám, co je léčebným bohatstvím lázní a v čem spočívají jeho léčivé účinky?

Je to silně mineralizovaná voda „jodobromová solanka“. Nejen pro její barvu, ale hlavně pro její léčivé účinky ji přezdíváme „Zlato z Darkova“. Solanka obsahuje řadu cenných minerálních látek a především jod v koncentraci vyšší než v přímořských oblastech. Voda solanka se využívá v podobě vnějších koupelí a zábalů, které mají

vynikající léčebný, regenerační i preventivní účinek. Koupele jsou každodenní součástí naší balneorehabilitace a připravují se jako celková lázeň o teplotě 37 stupňů Celsia.

■ Problémem dnešních manažerů je hodně práce a málo pohybu. Co jim můžete nabídnout v rámci ozdravného pobytu?

Ač se může zdát, že je to klišé, osobně mohu doporučit pobyt pro bolavá záda. Každý manažer sedí za počítačem nebo v autě řadu hodin, to se na aparátu velmi projeví. Víme o tom své. V roce 2020 jsme koupili na Slovensku Lázně Brusno u Banské Bystrice a cesta mezi Karvinou a Brusnem trvá kolem 3 hodin. Pokud ji absolvují v jednom dni, má záda pak dávají v Darkově dohromady.

■ V roce 2022 jste získali speciální ocenění Evropského svazu lázní za inovativní léčbu robotickými přístroji. Přibližte nám tuto léčebnou metodu.

Největší přínos měl přístroj EKSO, jenž pomáhá klientům, kteří jsou na vozíku, stát.

Vyžaduje to z počátku balanc, vypadá trochu jako robocop, ale chodí naprosto běžně. Pro řadu klientů by to byla možnost, jak se stát plně chodícími, jen by místo vozíku měli „robotické nohy“. V Darkově léčíme ale i přístroji jinými, jako je Luna, Gloreha a Reoambulátor.

■ Efektivita lázeňské léčebné rehabilitační péče u Vás poskytovaná je na vysoké úrovni. Jakých výsledků v léčbě dosahujete?

Je dána tvrdou prací našich zaměstnanců, „Karviňáci“ mají v krvi pracovitost a velmi pozitivní přístup k motivaci klientů. Pokud máte pocit, že něco např. v 50 letech nedokážete po operaci kyčle, je velmi pravděpodobné, že Vám odpoví, že paní před Vámi měla 80 let a v pohodě to odcvičila. Kdybych shrnula 3 hlavní body: zaměstnanci, jodobromová solanka a inovativní robotika.

■ Jaké jsou plány pro rok 2023?

V roce 2023 dokončujeme otevření specializované rehabilitace pro děti, kde nyní začíná rekonstrukce. Očekáváme spuštění

do června 2023, kdy bychom měli přijmout první klienty. Opět budeme používat unikátní robotické a terapeutické výkony. Nyní již léčíme děti, ale pouze pro zahraniční trh.

■ Můžete přiblížit, proč jste koupili Kúpele Brusno?

Naše lázně na Slovensku jsou zaměřené na jiné indikace než Darkov. Nejdůležitější je čistý vzduch a klid. Nachází si v posledním roce velkou klientelu z Čech. Přijíždějí k nám např. řemeslníci, řidiči autobusů na týdenní rekondiční pobyty, ale i rodiny na dovolenou do Nízkých Tater. V okolí jsou sjezdovky, golfová hřiště a vyhlášené trasy pro pěší, ale i cykloturisty. V Brusně léčíme srdce, postonkologii, trávicí ústrojí aj., tedy

přesně to, co Lázně Darkov neléčí. Můj dojem z Brusna je, že tam z Vás vše spadne. Nyní se nám množí požadavky na konání konferencí, teambuildingů apod. K tomu se po covidovém období vracíme.

■ Čemu věnujete největší množství svého pracovního času?

Aktuálně asi rekonstruujeme v Brusně. V lázeňském areálu se nyní dostavují Římské lázně Caracalla spa o rozloze 6000 m², kde je saunový svět, relaxační 25metrový bazén, odpočinkový bazén s minerální vodou a různé jiné vodní atrakce. To posune Brusno úplně do jiné ligy. Moc se na to těším, otevírat bychom měli v červnu 2023. ■

Děkujeme za rozhovor.



Certifikát ESPA



Lázně Darkov. Kolonáda před rehabilitačním sanatoriem

Our Vision Is To Help People with Musculoskeletal Disorders

Pavλίna Filipi is a strong-willed woman who, despite her maternal duties, has dedicated herself to a top management role in the spa industry. As Director, she has raised Darkov Spa to a new level that can attract both Czech and foreign clientele. Since 2020, she has also held the position of Executive Director at Kúpeľy Brusno in Slovakia.

■ You are one of the oldest iodine baths in Europe. You could say that you are steeped in tradition. What is your vision?

You are right. Darkov Spa is the oldest iodine spa in Europe, with a relatively high concentration of iodine. Our vision since the beginning of the spa has been the same – to help people with musculoskeletal diseases. The main idea of Darkov Spa is to implement new treatment methods into traditional rehabilitation. For example, virtual reality, scooter riding rehabilitation, and robotic devices help our physiotherapists and clients. These innovations have been introduced or expanded in the last three years.

■ Why is the spa so rich in healing and what are its healing effects?

It is a strongly mineralised water – “iodine-bromine brine”. We call it the “Gold of Darkov”, not only because of its colour but mainly because of its healing effects. The brine contains a number of valuable minerals and especially iodine, in a concentration higher than in coastal areas. The brine water is used in the form of external baths and wraps, which have an excellent healing, regenerative, and preventive effect. The baths are a daily part of our balneo-rehabilitation programme. They are prepared as a full-body bath at a temperature of 37 degrees Celsius.

■ The problem with today’s managers is a lot of work and little movement. What can you offer them as part of their recovery?

Although it may seem like a cliché, I can personally recommend a stay for a sore back. Every manager sits behind a computer or in a car for many hours, which takes a toll on the apparatus. I know what I am talking about. In 2020, we bought a spa in Slovakia called Brusno near Banská Bystrica, and the journey between Karviná and Brusno takes around three hours. If I travel between these two places in one day, I then would let my back recover at Darkov.

■ In 2022, you received a special award from the European Spas Association for innovative treatment with robotic devices. Please tell us about this treatment method.

The greatest benefit was the EKS0 device, which helps clients who are in wheelchairs to stand. It requires keeping one’s balance at first, but otherwise it looks a bit like a robocop. It walks perfectly normal, though. For many clients, this would be a way to fully walk; they would just have “robotic legs” instead of a wheelchair. At Darkov, we treat, but we also use other devices, such as Luna, Gloreha, and Reoambulator.

■ The efficiency of the spa and the rehabilitation care you provide is high. What results do you achieve from the treatment?

It is due to the high effort of our employees. “Karviná people” have a hardworking nature in their blood and a very positive approach to motivating clients. Suppose you feel that you cannot do something, for example, at the age of 50, after undergoing hip surgery. In that case, they will likely answer you that the lady before you was 80 years old and did it just fine. To summarise the three main points: the employees, iodine-bromine brine, and innovative robotics.

■ What are the plans for 2023?

In 2023, we are completing the opening of a specialised rehabilitation facility for children, where renovation is now beginning. We expect it to be up and running by June 2023, when we should accept our first clients. We will again be using unique robotic and therapeutic interventions. We are now treating children, but only from abroad.

■ Can you explain why you bought Brusno Spa?

Our spas in Slovakia are focused on different indications than Darkov. The most important thing is the clean air and the peaceful and quiet environment. It has found a large clientele from the Czech Republic in the last year. For example, craftsmen and bus drivers come to us for week-long convalescent stays, but also families on holidays to the Low Tatras. The surroundings include ski slopes, golf courses, and famous routes for hikers and cyclists. In Brusno, we treat the heart, post cancer patients, the digestive system, etc., precisely what the Darkov Spa does not cover. My impression of Brusno is that you completely clear your mind there. Now, we have many requests for conferences, team building, and so on. We are going back to that after the Covid period.

■ What do you spend most of your working time on?

At the moment, probably reconstructions in Brusno. In the spa area, the Roman spa Caracalla is now being completed on an area of 6,000 square metres, where there is a sauna world, a 25 m relaxation pool, a relaxation pool with mineral water, and various other water attractions. This will put Brusno in a different league altogether. I am looking forward to it. We should be opening in June 2023.

Thank you for the interview.

Issue 4/2022



Lázně Darkov. Léčba pomocí robotického přístroje Luna. Darkov Spa. Treatment using the Luna robotic device.



Lázně Darkov. Léčba pomocí robotického přístroje EKS0, jenž pomáhá klientům, kteří jsou na vozíku, stát.

Darkov Spa. Treatment using the EKS0 robotic device, which helps clients who are in wheelchairs to stand.



Vzájemná interakce české a slovenské ekonomiky má bohatou tradici. Na jaké úrovni jsou vzájemné vztahy z pohledu podnikatelského sektoru a obou komor, které vedete?



Ing. Vladimír Dlouhý, CSc.
prezident Hospodářské komory ČR
President of the Czech Chamber of Commerce

„Slovensko je pro naši ekonomiku druhým největším exportním trhem po Německu a čtvrtým největším obchodním partnerem.“

Se Slovenskem nás pojí především silné historické pouto, které se i přes rozpad společného státu dodnes promítá do vzájemné obchodní spolupráce. Slovensko je pro naši ekonomiku druhým největším exportním trhem po Německu a čtvrtým největším obchodním partnerem. Vzhledem k blízkosti obou států Hospodářská komora ČR už dlouhá léta úzce spolupracuje se Slovenskou obchodní a průmyslovou komorou, s níž navázala partnerství už koncem 90. let. Na základě uzavřeného memoranda obě komory usilují o co nejlepší vzájemné byznysové vztahy a mj. se zasazují o odstraňování překážek zahraničního obchodu. Už v roce 1998 Hospodářská komora ustanovila se slovenskou komorou společný hospodářský výbor, jehož úkolem je pravidelně probírat aktuální ekonomická témata. Jeho doporučení obě instituce využívají při vyjednávání s vládami o co nejprívětivějších podmínkách podnikání.

Blízké vztahy naše cesty se slovenskou komorou propojují i na nejrůznějších společenských akcích. Spolu s prezidentem slovenské komory Peterem Mihókem jsme například v roce 2018 u příležitosti stého výročí založení Československa vyhlásili podnikatele století, kterým členové komory zvolili zlínského podnikatele a vizionáře Tomáše Baťu.

Above all, we have a strong historical bond with Slovakia, which is still reflected in mutual trade cooperation despite the collapse of the common state. Slovakia is the second largest export market for our economy after Germany and the fourth largest trading partner. Due to the proximity of the two countries, the Czech Chamber of Commerce has been working closely with the Slovak Chamber of Commerce and Industry for many years, with which the former established a partnership in the late 1990s. Based on a memorandum, both chambers strive for the best possible mutual business relations and, among other things, advocate the removal of barriers to foreign trade. As early as 1998, the Chamber of Commerce established a joint economic committee with the Slovak Chamber to discuss current economic issues on a regular basis. Both institutions use its recommendations to negotiate with governments on the most favourable conditions for business.

Our close relations with the Slovak Chamber also connect our paths at various social events. For example, together with the President of the Slovak Chamber, Peter Mihók, in 2018, on the occasion of the centenary of the founding of Czechoslovakia, we announced the Zlín entrepreneur and visionary Tomáš Baťa, who was elected by the members of the Chamber, the Entrepreneur of the Century.

The Mutual Interaction of Czech and Slovak Cultures Has a Rich Tradition. What Is the Level of Cultural Relations Today from the Point of View of the National Institution You Lead?



Dr. h. c. doc. Ing. Peter Mihók, CSc.
predseda SOPK
President of the SCCIOPK

„Slovenské podnikateľské a finančné skupiny sú úspešné na českom trhu a naopak českí investori pôsobia v rôznych oblastiach ekonomiky Slovenskej republiky.“

Prepojenie českej a slovenskej ekonomiky sa napriek rozdeleniu spoločného štátu nielen zachovalo, ale v mnohých prípadoch sa dostalo do novej vyššej roviny. Osobitne sa to prejavuje v oblasti vzájomných investícií. Slovenské podnikateľské a finančné skupiny sú úspešné na českom trhu a naopak českí investori pôsobia v rôznych oblastiach ekonomiky Slovenskej republiky. Toto konštatovanie sa dotýka tak veľkých investícií ako aj celého radu investovania malých a stredných podnikov. Pozitívne sa rozvíjajú tiež kooperačné vzťahy vo viacerých priemyselných odvetviach. Obrovskou výhodou je, že obidve krajiny sú súčasťou spoločného trhu Európskej Únie, čo už vo svojej podstate eliminuje administratívne prekážky v oblasti obchodu a investícií. Mentálne či emočne český trh stále nie je na Slovensku vnímaný ako „skutočné“ zahraničie, a z tohto titulu má aj v rámci ostatných krajín Európskej Únie osobitné postavenie.

Výzvou stále zostáva zlepšenie dopravného prepojenia medzi regiónmi Moravy a severozápadné Slovenska, ako aj výzvy v oblasti Industry 4 či nastupujúce výzvy v oblasti Industry 5. Práve tieto témy musia v budúcnosti viacej a výraznejšie zaznievať v spolupráci Hospodárskej komory ČR a Slovenskej obchodnej a priemyselnej komory. Živá spolupráca obidvoch komôr sa realizuje na úrovni našich regionálnych štruktúr, najmä v prihraničných regiónoch. Na úrovni obidvoch národných komôr si osobitne ceníme koordináciu na úrovni Eurochambres – združenia európskych obchodných a priemyselných komôr.

Despite the division of the common state, the interconnection of the Czech and Slovak economies has not only been preserved, but in many cases, it has reached a new, higher level. This is particularly evident in the area of mutual investment. Slovak business and financial groups are successful in the Czech market. Conversely, Czech investors are active in various areas of the Slovak economy. This observation concerns both significant investments and a whole range of investments by small and medium-sized enterprises. Cooperation relations in a number of industrial sectors are also developing positively. A considerable advantage is that both countries are part of the European Union's common market, which inherently eliminates administrative barriers to trade and investment. Mentally or emotionally, the Czech market is still not perceived in Slovakia as an "actual" foreign country. For this reason, it has a unique position among the other countries of the European Union.

Improving transport links between the Moravian and North-Western Slovak regions, as well as the challenges in Industry 4.0 and the upcoming challenges in Industry 5.0, remain a challenge. These topics must be more and more prominent in the future in the cooperation between the Czech Chamber of Commerce and the Slovak Chamber of Commerce and Industry. A lively collaboration between the two chambers is implemented at the level of our regional structures, especially in border regions. At the level of the two national chambers, we particularly value the coordination at the level of Eurochambres — the Association of European Chambers of Commerce and Industry.



Fredrik Jörgensen

Švédské předsednictví v Radě EU hodlá stavět na čtyřech významných pilířích

Fredrik Jörgensen působí v diplomatických službách Švédska od konce 80. let. Jeho kariéra ho v roce 2020 přivedla do Prahy, do budovy švédského velvyslanectví s nebývalým geniem loci. Je výrazným podporovatelem česko-švédských vztahů.

sweden
2023.eu

Text: Vít Ruprich | Foto: Velvyslanectví Švédska

■ Švédsko převezme předsednictví Rady EU na začátku roku 2023 po České republice. Jaké jsou priority Vašeho předsednictví?

Především musím zdůraznit, jak dobře si Česká republika během předsednictví vedla. Probíhalo v mimořádně složité době a Češi ho zvládli naprosto skvěle na všech frontách, od jednání až po organizaci nejmenších detailů.

Švédské předsednictví hodlá stavět na čtyřech pilířích: bezpečnost a jednota, odolnost a konkurenceschopnost, prosperita prostřednictvím zelené a energetické transformace a v neposlední řadě demokratické hodnoty, které jsou naším základem, a právní stát.

Musíme zajistit bezpečnost občanů EU a posílit roli EU ve světě. Vzhledem k ruské invazi na Ukrajinu a probíhající válce, rozsáhlým potřebám podpory při obnově této země a souvisejícím důsledkům pro společnou zahraniční a bezpečnostní politiku EU je to přirozené zaměření programu švédského předsednictví. Určitě přispějeme k obnově této země, ale také ji podpoříme v její ambici stát se členem EU. Naše síla z velké části spočívá v našem odhodlání a jednotě s partnery v rámci EU.

Cítíme také potřebu urychlit zelenou transformaci. V této oblasti je stěžejní balíček „Fit for 55“ v souladu se švédskými ambicemi na další opatření v oblasti klimatu na úrovni EU a je důležitou součástí programu našeho předsednického tria. Balíček je rozsáhlý a obsahuje 13 právních aktů. Za francouzského předsednictví bylo dosaženo významného pokroku a české předsednictví intenzivně pracovalo na nalezení politické shody mezi Radou a Parlamentem ohledně hlavních dokumentů. Úloha Švédska bude záviset na pokroku v této oblasti. Pravděpodobně lze očekávat, že úkolem švédského předsednictví budou formální dohody o mnoha právních textech.

Rádi bychom se zaměřili na posílení konkurenceschopnosti EU a vytváření pracovních míst pro budoucnost. Tato oblast zaměření odráží jeden ze základních kamenů švédského přístupu k evropské integraci od vstupu do EU – ochranu a posílení vnitřního trhu. Konečným cílem musí být posílení jednotného trhu a rozvoj asertivní, komplexní a koordinované průmyslové politiky na podporu růstu a inovací s rovnováhou mezi tržními zásahy k zajištění odolnosti a snížení závislosti a s volnějším tržním přístupem.

Růst je nezbytný pro řešení dlouhodobých výzev tváří v tvář současné ekonomické nejistotě. Závěry Evropské rady z března 2023

by měly obsahovat kompas konkurenceschopnosti pro EU. Opět je třeba se více zaměřit na výzkum a inovace.

Prioritou švédského předsednictví je rovněž ochrana základních hodnot Unie. Demokracie, právní stát a základní hodnoty EU jsou pro Švédsko dlouhodobě důležitými otázkami, které jsou vnímány jako obzvláště důležité vzhledem k nedávnému vývoji v některých členských státech. Během jednání o balíčku opatření na oživení ekonomiky Covid-19 se Švédsko důrazně zasazovalo o zavedení mechanismu podmíněnosti, který by zabránil tomu, aby finanční prostředky směřovaly do členských států, které porušují zásady právního státu zakotvené v článku 2 Smlouvy o Evropské unii.

■ Vaše země se rozhodla vstoupit do NATO. Bude následovat spolupráce švédských a českých firem v obranném průmyslu?

V tomto ohledu rozhodně vidíme příležitost k dalšímu rozšíření naší již tak vynikající spolupráce. Česká republika nyní zvažuje nákup některých švédských řešení, která však nikdy nefungují na bázi prostého prodeje, naopak, v tomto případě jde o navázání ještě užší spolupráce s neustálou podporou a komunikací. Není to tak, že my nebo vy něco vyrobíme a prodáme to tomu druhému. Obvykle taková spolupráce vyžaduje součinnost obou zemí, obou armád. Lze předpokládat, že se vstupem do NATO vznikne ještě větší potřeba sdílet naše systémy a posilovat jejich vzájemnou kompatibilitu, ale faktem je, že Švédsko samozřejmě již nyní velmi úzce spolupracuje s NATO i s Českou republikou.

■ Kde vidíte příležitosti pro další rozvoj švédsko-českých vztahů?

Musím říci, že snad nikdy v historii Česká republika a Švédsko nespolupracovaly tak úzce jako v těchto těžkých časech. Společná práce ve trojici, vzájemné předávání předsednictví, švédská přihláška do NATO, společná potřeba bránit Evropu, její hodnoty a zdroje, to vše z nás dnes činí skutečně blízké partnery. Snažíme se také vzájemně inspirovat v oblastech, kde možná vy nebo my máme více zkušeností: ať už jde o digitální zdravotnictví, využívání obnovitelných zdrojů energie nebo kybernetickou bezpečnost. Myslím, že zejména v těchto oblastech existuje velký prostor pro další významnou spolupráci v nadcházejících letech. ■

Děkuji za rozhovor.

The Swedish Presidency of the Council of the EU Intends to Build on Four Important Pillars

Fredrik Jörgensen has been in the Swedish diplomatic service since the late 1980s. His career brought him to Prague in 2020, to a Swedish embassy building with unprecedented genius loci. He is a strong supporter of Czech-Swedish relations.



*S dalšími velvyslanci na podporu kampaně OSN proti násilí na ženách Orange The World.
With other ambassadors in support of the UN's Orange The World campaign against violence against women.*

■ Sweden takes over the Presidency of the Council of the EU at the beginning of 2023, after the Czech Republic. What are the priorities of your Presidency?

First of all, I must emphasise how well the Czech Republic did during the Presidency. It took place at an extremely difficult time, and the Czechs managed it absolutely brilliantly on all fronts, from the negotiations to the organisation of the smallest details.

The Swedish Presidency intends to build on four pillars: security and unity, resilience and competitiveness, prosperity through green and energy transition, and last but not least, the democratic values that are our foundation and the rule of law.

We must ensure the security for EU citizens and strengthen the EU's role in the world. This is a natural focus for the Swedish presidency programme given Russia's invasion of Ukraine and the ongoing war, the vast needs in terms of support for rebuilding that country and the related implications for the EU's common foreign and security policy. We will certainly contribute to the reconstruction of the country, but also support them in their ambition to become EU members. Much of our strength can be found in our determination and unity within the EU and together with our partners.

We also feel the need to speed up the Green transition. In this field, the flagship 'Fit for 55' package is in line with the Swedish ambition to further climate action at the EU level and an important part of our presidential trio's agenda. The package is extensive, containing 13 legal acts. Significant progress was achieved under the French presidency, and the Czech presidency was working intensely to find political agreement between the Council and the Parliament on the main dossiers. Sweden's role will depend on the progress of this. Formal agreements on many of the legal texts are likely to be expected as a task for the Swedish presidency.

We would like to focus on strengthening EU competitiveness and creating jobs for the future. This focus area reflects one of the cornerstones of the Swedish approach to European integration since joining the EU — safeguarding and strengthening the internal market. The ultimate aim must be strengthening the single market and developing an assertive, comprehensive



*Švédské velvyslanectví má jeden z nejkrásnějších výhledů na Prahu.
The Embassy of Sweden has one of the best views of Prague.*

and coordinated industrial policy to foster growth and innovation with a balance between market interventions to ensure resilience and reduced dependencies, and with a freer market-oriented approach.

Growth is necessary to meet long-term challenges in the face of current economic uncertainty. European Council conclusions in March 2023 should contain a competitiveness compass for the EU. Again, more focus must be put on research and innovation.

Safeguarding the fundamental values of the Union is also a priority for the Swedish presidency. Democracy, rule of law and the fundamental values of the EU are long-standing matters of importance for Sweden, perceived as particularly important given recent developments within certain member states. During the negotiations on the COVID-19 recovery package, Sweden advocated strongly in favour of the conditionality mechanism to prevent funds being channelled to member states that violate the rule of law principles enshrined in Article 2 of the Treaty on European Union.

■ Your country has decided to join NATO. Will this be followed by cooperation between Swedish and Czech companies in the defence industry?

In this respect, we definitely see an opportunity to further expand our already excellent cooperation. The Czech Republic is now considering the purchase of certain

Swedish solutions, but these never work on the basis of simple sales. On the contrary, in this case, it is about establishing even closer cooperation with constant support and communication. It is not that we or you produce something and sell it to the other. Usually, such cooperation requires the interaction of both countries or both armies. It can be assumed that with the accession to NATO, there will be an even greater need to share our systems and to strengthen their mutual compatibility. But the fact is that Sweden, of course, already cooperates very closely with NATO and with the Czech Republic.

■ Where do you see opportunities for further development of Swedish-Czech relations?

I must say that perhaps never in history have the Czech Republic and Sweden cooperated so closely as in these difficult times. Working together in the presidency trio, handing over the presidency to each other, the Swedish application to join NATO, the common need to defend Europe along with its values and resources — all this makes us truly close partners nowadays. We also try to inspire each other in areas where perhaps you or we have more experience, whether it is with digital health, the use of renewable energy or cyber security. In these areas in particular, I think there is a lot of scope for further significant cooperation in the upcoming years. ■

Thank you for the interview.

Velkou výzvou je pro nás kandidatura města Broumova na titul Evropské hlavní město kultury 2028



Mgr. Martin Červíček, brig. gen. v. v., působil u policie, kde v letech 2012-2014 zastával pozici policejního prezidenta. V roce 2016 po krajských volbách nastoupil do funkce prvního náměstka hejtmána Královéhradeckého kraje. V roce 2018 zvítězil v senátorských volbách za Náchodsko a stal se senátorem. V roce 2020 se stal hejtmánem Královéhradeckého kraje. Celý život se řídí mottem „Kde je vůle, tam je i cesta“.

Text: redakce

Foto: KHK, obec Božanov, Jan Špelda, Ondřej Littera



■ Vážený pane hejtmáne, Královéhradecký kraj je obdařen krásnou přírodou a kulturním dědictvím. Jak se snažíte tyto atributy využít pro budoucnost a rozvoj?

Kdybych měl jedním slovem charakterizovat náš kraj, řekl bych rozmanitost. Zahrnuje úrodné nížiny, ale také hory, hluboké lesy, vodní plochy, mnoho jedinečných historických památek, ale i moderních středisek pro využití volného času, což utváří a zvyšuje kvalitu jeho obyvatel a činí jej také turisticky velmi atraktivním.

Snažíme se proto pravidelně investovat do péče o historické objekty, podporujeme regionální kulturní projekty odkazující na naše tradice nebo vytvářející nové, vyplývající ze současnosti, které obsahují jedinečné prvky regionality, ale přitom oslovují lidi i za hranicemi našeho kraje. Jako příklad naší podpory pro zachování historických památek zmíním záchranu Hospitálu Kuks. Získali jsme titul národní památky pro čtyři barokní kostely na Broumovsku. Pyšníme se také například folklórním festivalem v Červeném Kostelci s mezinárodní účastí

nebo ochotnickým divadelním festivalem Jiráskův Hronov. Celostátním fenoménem s obrovským potenciálem dalšího rozvoje se stal Police Symphony Orchestra složený z amatérských hudebníků. Velkou výzvou pro nás znamená podpora kandidatury města Broumova na titul Evropské hlavní město kultury 2028, kde jsme úspěšně postoupili do finále.

■ Profesně jste působil v bezpečnostní komunitě, takže energetická a kybernetická bezpečnost je Vám blízká. Jak

kraj může a jak postupuje v těchto oblastech?

Bezpečnost se dotýká téměř všech oblastí našeho života a ve všech úrovních je třeba k ní přistupovat systémově a kompetentně. Z pohledu kraje jsme si to ověřili zejména v posledních letech při řešení pandemie, různých živelních událostí či ve spojitosti s řešením současné uprchlické krize. Díky svým předchozím profesním zkušenostem s vrcholovým krizovým řízením a funkčnímu krajskému integrovanému záchrannému systému, jehož všem složkám patří znovu mé velké poděkování, jsme všechny tyto události zvládli bez větších problémů a „brečení“ na všechny strany v očekávání, že to někdo vyřeší za nás.

Energetická bezpečnost je nyní velmi aktuální s ohledem na probíhající energetickou krizi a její systémové řešení je v první řadě odpovědností vlády. Jako kraj její kompetence nemůžeme nijak suplovat, ale přesto nezůstáváme jenom nečinně přihlížet. Uvědomuji si, jak ceny energií a vysoká inflace ovlivňují možnost rodičů dopřát dětem volnočasové aktivity, školám doplňkové praktické výukové programy a dalším zájmovým organizacím realizovat velmi přínosné zájmové činnosti.

Další dotační program Za kulturou v Královéhradeckém kraji cílí na žáky základních a středních škol. Program částkou 3,5 milionu korun podpoří zejména exkurze směřující do kulturních institucí zřizovaných krajem, jež nabízejí edukační programy doplňující rámcové vzdělávací plány škol.

Mimořádnou podporu v roce 2023 směřujeme také do oblastí prorodinného života a činnosti v místních komunitách.

Na výše uvedené aktivity celkem vyčleníme 15 milionů korun. Pokud obdobná situace potrvá ještě déle a ze strany institucí bude zájem o tuto podporu, je kraj připraven uvolnit finance i v dalším roce.

■ Ekonomický rozvoj kraje závisí na příznivém ekonomickém prostředí, inovacích a chytrých projektech. Jaké jsou Vaše vize a co může podnikatelská sféra od kraje očekávat?

Podnikatelské prostředí v našem kraji je rozmanité a vzájemnou spoluprací, ať už v oblastech inovativních projektů, či partnerství na rozvojových projektech, považují za velmi cennou. Příkladem dobré a svým způsobem díky výjimečné společné participaci státu, kraje a významného soukromého koncernu Volkswagen Škoda Auto spolupráce je rozvoj průmyslové zóny Solnice-Kvasiny. Díky tomu se významně posunul rozvoj celé oblasti Rychnovska. Tato spolupráce není jen o vytvoření velkého počtu pracovních míst, ale jsou rovněž nemalé investice do vybudování či rekonstrukcí dopravní infrastruktury, zajištění kapacity a modernizace ve zdravotnictví, školství, kultuře či dalších oblastí života.

V našem kraji je ale i nespočet malých, středních i velkých firem nejrůznějšího zaměření, v nichž nemalou roli hrají i zemědělské a potravinářské firmy, jejichž činnost se snažíme podporovat. Osobně se z pozice hejtmána a senátora snažím iniciovat a podílet se na diskusích pro vytváření odpovídajících podmínek a konkurenceschopnosti v rámci národní zemědělské politiky.

Je třeba rovněž zmínit, že Královéhradecký kraj je druhým neúspěšnějším krajem v čerpání evropských dotací v přepočtu na obyvatele a umí evropské peníze do oblastí regionálního rozvoje nejlépe investovat.

■ Jste příhraniční region. Velkou roli hraje dopravní propustnost, hranice a spolupráce s polskými partnery. Vidíte to obdobně a daří se nacházet vzájemně výhodné projekty?

Spolupráce našeho kraje s Dolnoslezským vojvodstvím má svou několikaletou tradici. Největší část této spolupráce míří především do dopravy, kde se v rámci přeshraničního dotačního programu v předchozím období podařilo vyčerpat u dopravních staveb více než 435 milionů korun.

Chceme pokračovat v rozšíření dosavadních přeshraničních železničních tratí. Ve stádiu přípravy je nové spojení Hradec Králové – Meziměstí – Wrocław, kde máme ambice jej prodloužit až do Pardubic. Výstavba vysokorychlostní tratě už nemusí být jen pouhá představa. Díky výsledkům výkladové studie ministři dopravy obou zemí doporučili vést vysokorychlostní trať z Prahy do Wrocławu přes Hradec Králové. U tohoto projektu se nyní pracuje na studii proveditelnosti.

V rámci přeshraniční spolupráce mezi Královéhradeckým krajem a Dolnoslezským vojvodstvím je dále v zásobníku nachystáno 200 projektů dopravních staveb za zhruba 10 miliard korun. ■

Děkujeme za rozhovor.



Kostel sv. Máří Magdalény, obec Božanov

A Great Challenge for Us Is the Candidacy of Broumov for the Title of the European Capital of Culture 2028

Mgr. Martin Červíček, retired Brigadier General, worked for the police and held the position of Chief of Police from 2012–2014. In 2016, after the regional elections, he took up the post of First Deputy Governor of the Hradec Králové Region. In 2018, he won the senatorial election for the Náchod Region and became a senator. In 2020, he became the Governor of the Hradec Králové Region. All his life, he has been guided by the motto, “Where there is a will, there is a way”.

■ **The Hradec Králové Region is endowed with beautiful nature and cultural heritage. How are you trying to use these attributes for the future and development?**

If I had to describe our region in one word, I would say diversity. It includes fertile lowlands but also mountains, deep forests, bodies of water, many unique historical monuments, as well as modern leisure centres. It shapes and enhances the quality of its inhabitants and makes it very attractive for tourists.

Therefore, we regularly invest in the care of historical buildings. We also support regional cultural projects that refer to our traditions or create new ones from the present, contain unique elements of regionality, and simultaneously appeal to people beyond the borders of our region. As an example of our support for preserving historical monuments, I will mention the rescue of Hospital Kuks. We have obtained the title of National Monument for four Baroque churches in the Broumov Area. We are also proud of, for example, the Folklore Festival in Červený Kostelec with international participation or the amateur theatre festival Jirásek's Hronov. The Police Symphony Orchestra, comprised of amateur musicians, has become a national phenomenon with huge potential for further development. A significant challenge for us is to support the candidacy of Broumov for the title of the European Capital of Culture 2028, where we successfully advanced to the final round.

■ **You have worked professionally in the security community, so energy and cyber security are close to your heart. How can the region advance, and how is it advancing in these areas?**

Security touches almost all areas of our lives and needs to be approached systematically and competently at all levels. From the perspective of the region, we have seen this, especially in recent years when dealing with the pandemic, various natural events or in connection with the current refugee crisis. Thanks to my previous professional experience in top-level crisis management and a functioning regional integrated rescue system, whose components have all my great thanks once again, we have managed all these events without major problems and without “crying” on all sides in the expectation that someone will solve it for us.

Energy security is very topical now, given the ongoing energy crisis, and its systemic solution is primarily the responsibility of the government. As a region, we cannot substitute its competencies, but we do not remain a bystander. I am aware of how energy prices and high inflation affect parents' ability to provide leisure activities for their children, schools with additional practical learning programmes, and other leisure organisations with very beneficial leisure activities.

Another subsidy programme, Cultural Events in the Hradec Králové Region, targets primary and secondary school

pupils. The programme will support excursions to cultural institutions established by the region, offering educational programmes complementing the school curricula.

In 2023, we are also providing exceptional support in the areas of pro-family life and local community activities.

A total of CZK 15 million will be allocated for the above activities. Suppose a similar situation lasts even longer, and the institutions are interested in this support. In that case, the region is ready to release funds for the following year.

■ **The economic development of the region depends on a favourable economic environment, innovation and smart projects. What are your visions, and what can the business community expect from the region?**

The business environment in our region is diverse, and I consider cooperation, whether in the areas of innovative projects or partnerships in development projects, to be very valuable. An example of good cooperation — thanks to the exceptional joint participation of the state, the region, and the major private holding Volkswagen Škoda Auto — is the development of the Solnice-Kvasiny industrial zone. Thanks to this, the development of the entire Rychnov Area has been significantly advanced. This cooperation is not only about the creation of a large number of jobs, but also considerable investments in building or reconstructing transport

infrastructure, providing capacity, and modernisation in health, education, culture or other areas of life.

In our region, however, there are also countless small, medium-sized and large companies of various focuses, in which agricultural and food companies play a significant role, whose activities we try to support. As a governor and senator, I initiate and participate in discussions to create appropriate conditions and competitiveness within the framework of national agricultural policy.

It should also be mentioned that the Hradec Králové Region is the second most successful region in terms of drawing European subsidies per capita and is the best at investing European money in regional development.

■ **You are a border region. Traffic permeability, borders, and cooperation with Polish partners play a significant role. Do you see it in a similar way, and do you manage to find mutually beneficial projects?**

Cooperation between our region and the Lower Silesian Voivodeship has a long tradition. The largest part of this cooperation is directed mainly towards transport, where more than CZK 435 million were spent on transport constructions in the previous period under the cross-border subsidy programme.

We want to continue to extend the existing cross-border rail lines. A new connection, Hradec Králové–Meziměstí–Wrocław, is under preparation, and we have ambitions to extend it to Pardubice. The construction of a high-speed line may no longer be a mere idea. Thanks to the results of an interpretative study, the ministers of transport of both countries have recommended routing the high-speed line from Prague to Wrocław through Hradec Králové. A feasibility study is now underway for this project.

Within the framework of cross-border cooperation between the Hradec Králové Region and the Lower Silesian Voivodeship, 200 transport construction projects worth approximately CZK 10 billion are also in the pipeline. ■

Thank you for the interview.



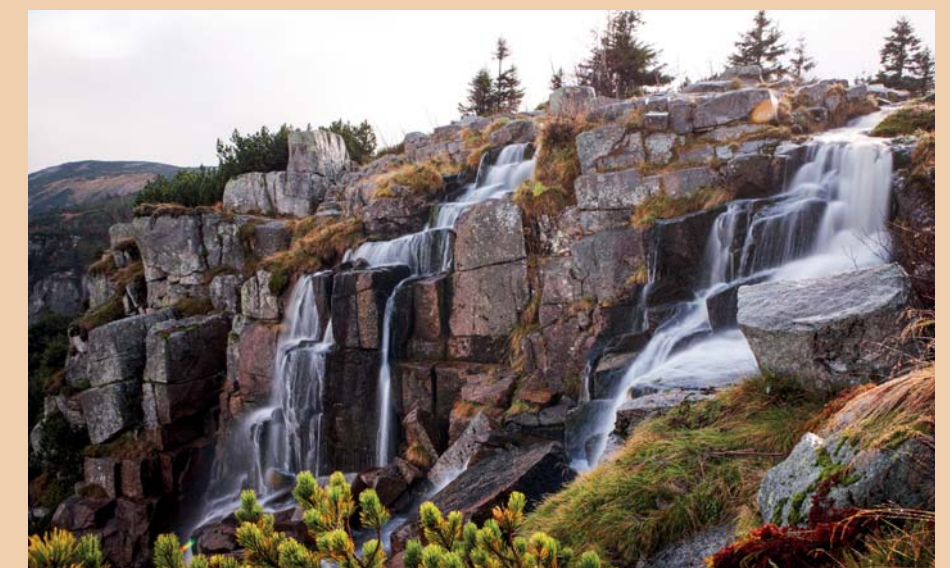
Nové Město nad Metují

Foto: Hradec Králové



Nový zámek Kostelec nad Orlicí / New Castle in Kostelec nad Orlicí

Foto: Jan Špelda



Pančavský vodopád / Pančava Waterfall

Foto: Ondřej Littera

Vzájemná interakce české a slovenské kultury má bohatou tradici. Na jaké úrovni jsou dnes vzájemné kulturní vztahy z pohledu kulturní instituce, kterou vedete?



Prof. MgA. Jan Burian

generální ředitel Národního divadla

Director General of the National Theatre

„Vzájemné kulturní vztahy jsou i nyní vynikající. Vidíme to nejen na společně připravovaných projektech.“

Výbornou kulturní a uměleckou spolupráci vytváří nejen bohatá tradice, ale i společné úsilí o demokratizaci společnosti, která se podařila před více než 30 lety uskutečnit. Rozpad Československa nevedl k tomu, abychom přestali sdílet hodnoty, na kterých opravdu záleží – jako jsou touha po svobodě, svobodné tvorbě nebo úcta ke každému člověku. Vzájemné kulturní vztahy jsou i nyní vynikající. Vidíme to nejen na společně připravovaných projektech či na tom, jak slovenští tvůrci běžně pracují v Čechách a naopak, ale i na tom, jaké hodnoty ve společnosti prosazujeme a čeho se společně zastáváme. Podporujeme například boj Ukrajiny za celistvost a nezávislost. A vystupujeme aktivně při prosazování demokratických hodnot a společnosti bez korupce a podvodníků. Národní divadlo konkrétně je se Slovenským národním divadlem ve stálém kontaktu. A chystáme i společné umělecké projekty. Režirují u nás Michal Vajdička nebo Marian Amsler. Připravujeme společné koprodukční uvedení opery Nabucco. Řada operních sólistek a sólistů u nás pravidelně vystupují. Koncem sezony bude hrát „naše“ Činohra v Bratislavě. Naše kulturní vazby jsou natolik pevné, že na ně rozdělení státu nemělo žádný negativní vliv. V jistém smyslu možná posílilo touhu se společně vídat a společně pracovat. Přejeme Slovenskému národnímu divadlu přízeň vlády i diváků.

The excellent cultural and artistic cooperation is not only due to a rich tradition but also to the joint efforts to democratise society, which was made possible more than 30 years ago. The disintegration of Czechoslovakia did not lead us to stop sharing values that matter — the desire for freedom, free creation or respect for every human being. Cultural relations between us are excellent even now. We can see it not only in the projects we prepare together or in the way Slovak artists work in the Czech Republic and vice versa but also in the values we promote in society and what we stand for together. For example, we support Ukraine's struggle for its integrity and independence. And we are active in promoting democratic values and a society without corruption and swindlers. The National Theatre specifically is in constant contact with the Slovak National Theatre. And we are also planning joint artistic projects. Michal Vajdička and Marian Amsler direct for us. We are preparing a joint co-production of Nabucco. Some opera soloists regularly perform with us. At the end of the season, "our" Drama Theatre will perform in Bratislava. Our cultural ties are so strong that the division of the state had no adverse effect on them. In a sense, it may have strengthened the desire to see each other and work together. We hope that the Slovak National Theatre will be viewed favourably by both the government and the audience.

The Mutual Interaction of Czech and Slovak Cultures Has a Rich Tradition. What Is the Level of Cultural Relations Today from the Point of View of the Cultural Institution You Lead?



Jozef Švolík

generálny riaditeľ Slovenského národného divadla (dočasne poverený vedením) a vedúci oddelenia umenia a umeleckých inštitúcií Ministerstva kultúry Slovenskej republiky

Director General of the Slovak National Theatre (temporarily in charge) and Head of the Department of Arts and Art Institutions of the Ministry of Culture of the Slovak Republic

„Slovenské národné divadlo je stále „tvorené“ aj otvorené českým umelcom – autorom, inscenátorom, výtvarníkom, interpretom...“

Tri desaťročia štátnej samostatnosti nijako nenarušili previazanosť a rozvoj interakcie českej a slovenskej kultúry. Naopak, zintenzívnili sa a zažili sme viacero skvelých nových slovensko-českých a česko-slovenských kultúrnych projektov, umeleckých počínov. Slovenské národné divadlo, stačí sa pozrieť na jeho aktuálny repertoár či na hracie plány na rok 2023, je stále „tvorené“ aj otvorené českým umelcom – autorom, inscenátorom, výtvarníkom, interpretom... Pravidelne sa súbory Slovenského národného divadla zúčastňujú na festivaloch od Brna cez Zlín a Plzeň až po Prahu. Môže za to blízkosť našich jazykov, spoločná minulosť či tradície, ale najmä vzájomná prirodzenosť a chuť spolu niečo nové tvoriť, objavovať a prezentovať.

V čele slovenských štátnych umeleckých inštitúcií alebo ich súborov hrdo stoja aj Česi, napríklad v súčasnosti Štátny komorný orchester Žilina riadi Karel Hampl, šéfdirigentom Štátnej filharmónie Košice je Robert Jindra a Kunsthalle Bratislava vedie Jan Amann Kratochvíl. V Českej republike zase viacerí úspešní Slováci roky manažujú a formujú umelecké inštitúcie a ich telesá. A to nehovorím len o hosťovaniach hercov, režisérov, scénografov, operných spevákov, dirigentov, hudobníkov, zbornajstrov, choreografov či tanečníkov, ale tiež o koprodukčných projektoch a pravidelných výmenách predstavení a koncertov. Naše kultúrne vztahy sú stále silné, obohacujúce a hlavne inšpirujúce a trendy.

Three decades of state independence have not in any way disturbed the interconnectedness and development of the interaction of Czech and Slovak cultures. On the contrary, they have intensified, and we have experienced a number of significant new Slovak-Czech and Czech-Slovak cultural projects and artistic achievements. The Slovak National Theatre (just take a look at its current repertoire or the plans for 2023) is still "created by" and open to Czech artists — authors, stage directors, designers and performers. Slovak National Theatre ensembles regularly participate in festivals from Brno and Zlín to Plzeň and Prague. This is due to the proximity of our languages, common past and traditions, but, above all, a mutual naturalness and the desire to create, discover and present something new together.

Czechs also proudly head Slovak state art institutions or their ensembles. For example, the Slovak Sinfonietta Žilina is currently directed by Karel Hampl, the chief conductor of the Slovak State Philharmonic Košice is Robert Jindra, and Jan Amann Kratochvíl leads the Kunsthalle Bratislava. In the Czech Republic, several successful Slovaks have been managing and shaping artistic institutions and their ensembles for years. And I am not only talking about guest appearances by actors, directors, stage designers, opera singers, conductors, musicians, choirmasters, choreographers or dancers, but also about co-production projects and regular exchanges of performances and concerts. Our cultural relations are still strong, enriching and, above all, inspiring and trendy.

Vzájemná interakce české a slovenské kultury má bohatou tradici. Na jaké úrovni jsou dnes vzájemné kulturní vztahy z pohledu kulturní instituce, kterou vedete?



Robert Schönfeld

zakladatel a předseda dozorčí rady
Prague Philharmonia, o.p.s.

Founder and Chairman of the Supervisory Board
of Prague Philharmonia, o.p.s. (public benefit corporation)

*„Spolupráce se Slovenskem
se však netýká
pouze koncertování.“*

Orchestr PKF – Prague Philharmonia se prohlubováním vztahů se slovenskou hudební scénou věnuje poměrně intenzivně. Je to jen pár týdnů, kdy jsme věnovali celý koncert Cyklu soudobé hudby mimořádné osobnosti slovenské hudební scény, Mariánu Lejavovi. Představili jsme jej pražskému publiku zejména jako skladatele a na koncertě zaznělo několik jeho děl dokonce ve světové premiéře. Na tomto koncertě jsme rovněž jako sólistu přivítali fenomenálního slovenského houslistu Milana Paľu. Marián Lejava vystupoval v minulosti s orchestrem již několikrát, a to zejména v roli dirigenta, např. na Pražském jaru v loňském roce, na koncertě věnovaném Igoru Stravinskému, který v přímém přenosu vysílala Česká televize. Těsně před uzavřením koncertních sálů v roce 2020 s námi vystoupil v Koncertu pro klavír a orchestr č. 20 d moll Wolfganga Amadea Mozarta uznávaný slovenský klavírista Marián Lapšanský. Pravidelně jsme zváni na festival Bratislavské hudební slavnosti, naposledy v loňském roce. Spolupráce se slovenskými umělci se však týká i dětské koncertní řady. V dubnu se našemu rodinnému publiku představí slovenský dirigent Maroš Potokár. Je důležité také zmínit, že náš současný šéfdirigent, francouzský dirigent Emmanuel Villauve, působil před příchodem do našeho orchestru jako šéfdirigent Slovenské filharmonie. Spolupráce se Slovenskem se však netýká pouze koncertování. Ředitelka orchestru PKF – Prague Philharmonia Kateřina Kalistová byla slovenským Ministerstvem kultury jmenována členkou výběrové komise posledního výběrového řízení na nového ředitele Slovenské filharmonie.

The PKF – Prague Philharmonia Orchestra is intensively engaged in deepening its relations with the Slovak music scene. Only a few weeks ago, we dedicated an entire concert of the Contemporary Music Cycle to Marián Lejava, an extraordinary personality in the Slovak music scene. We introduced him to the Prague audience mainly as a composer, and the concert even featured the world premiere of several of his works. We also welcomed the phenomenal Slovak violinist Milan Paľa as a soloist at this concert. Marián Lejava has performed with the orchestra several times, especially as a conductor; for example, at the Prague Spring Festival last year, where a concert dedicated to Igor Stravinsky was broadcast live on Czech Television. Just before the closing of the concert halls in 2020, the acclaimed Slovak pianist Marián Lapšanský joined us in Wolfgang Amadeus Mozart's Concerto for Piano and Orchestra No 20 in D minor. We are regularly invited to the Bratislava Music Festival, most recently last year. However, the cooperation with Slovak artists also extends to the children's concert series. In April, Slovak conductor Maroš Potokár will present himself to our family audience. It is also important to mention that our current chief conductor, French conductor Emmanuel Villauve, served as chief conductor of the Slovak Philharmonic before joining our orchestra. However, the cooperation with Slovakia is not only about concerts. The director of the PKF – Prague Philharmonia, Kateřina Kalistová, was appointed by the Slovak Ministry of Culture as a member of the selection committee of the latest open competition for the new director of the Slovak Philharmonic.

The Mutual Interaction of Czech and Slovak Cultures Has a Rich Tradition. What Is the Level of Cultural Relations Today from the Point of View of the Cultural Institution You Lead?



Marián Turner

generálny riaditeľ Slovenskej filharmonie

General Director of the Slovak Philharmonic

*„Kultúrne vzťahy rozdelením
spoločného štátu našťastie
nijako neutrpeli, práve naopak.“*

S hrdostou všade hovorím, že jednou z najvýraznejších osobností, ktoré stáli pri založení Slovenskej filharmonie, bol vynikajúci český dirigent Václav Talich. Takže českú kultúru máme priamo v rodnom liste. Aj z dramaturgického hľadiska tvoria diela skladateľov ako Smetana, Dvořák, Janáček, Martinů a ďalších, významnú časť našich programov, ktoré sú u publika veľmi obľúbené. Vďaka 74ročnej histórii spoločného štátu sme v Slovenskej filharmonii mali okrem maestra Talicha aj ďalších českých šéfdirigentov Libora Peška, Jiřího Bělohlávka a Vladimíra Válka. Išlo o ozajstné osobnosti a skúsených profesionálov, ktorí boli pre orchester veľkým umeleckým i ľudským prínosom. Kultúrne vzťahy rozdelením spoločného štátu našťastie nijako neutrpeli, práve naopak. Aj pri 30. výročí existencie samostatného Slovenska a Česka stále s veľkou radosťou pravidelne pozývame na náš najväčší hudobný festival Bratislavské hudobné slávnosti Českú filharmóniu, PKF-Prague Philharmonia i ďalšie telesá. V sezóne Slovenskej filharmonie sa tešíme z hudobných výkonov sólistov Jana Mráčka, Radka Baboráka, Lukáša Vondráčka, dirigentov Jiřího Rožňa, Leoša Svárovského, Jaroslava Kyzlinka, barytonistu Adama Plachetku, sopranistky Kateřiny Kněžíkovéj a mnohých ďalších. Účinkovanie našich telies na českých pódioch, či už Slovenskej filharmonie, Slovenského filharmonického zboru, alebo Slovenského komorného orchestra, sú tiež prijímané s veľkou pozornosťou a výbornou odozvou. Dôkazom je pozvanie Slovenskej filharmonie na otvárací koncert festivalu Smetanova Litomyšl 2022. Teším sa aj z nových osobných vzťahov s vedeniami najvýznamnejších hudobných inštitúcií a agentúr v Čechách, s ktorými či už v Prahe, Brne, alebo iných mestách nachádzame spoločnú reč vždy veľmi ľahko. Je založená na krásnom a kvalitnom umení, a to nepozná žiadne hranice, ani rozdiely.

I am proud to say everywhere that one of the most prominent personalities behind the founding of the Slovak Philharmonic was the outstanding Czech conductor Václav Talich. So we have Czech culture written into our DNA. From a dramaturgical point of view, the works of composers such as Smetana, Dvořák, Janáček, Martinů and others also form an important part of our programmes, which are very popular with the public. Thanks to the 74-year history of the common state, in addition to Maestro Talich, the Slovak Philharmonic has also had other Czech chief conductors such as Libor Pešek, Jiří Bělohlávek and Vladimír Válek. These were true personalities and experienced professionals who were significant artistic and human contributions to the orchestra. Fortunately, cultural relations have not suffered in any way from the division of the common state — quite the contrary. Even on the 30th anniversary of the existence of independent Slovakia and the Czech Republic, we are still pleased to regularly invite the Czech Philharmonic, the PKF-Prague Philharmonic and other ensembles to our most prominent music festival, the Bratislava Music Festival. In the season of the Slovak Philharmonic, we are looking forward to the musical performances of soloists Jan Mráček, Radek Baborák and Lukáš Vondráček, conductors Jiří Rožň, Leoš Svárovský and Jaroslav Kyzlink, baritone Adam Plachetka, soprano Kateřina Kněžíková, and many others. The performances of our ensembles on Czech stages, be it the Slovak Philharmonic, the Slovak Philharmonic Choir or the Slovak Chamber Orchestra, are also received with great attention and excellent feedback. The invitation of the Slovak Philharmonic to the opening concert of the Smetana Litomyšl Festival 2022 is proof of that. I am also enjoying new personal relationships with the leaders of the most important music institutions and agencies in the Czech Republic, with whom we always find common ground very easily, whether in Prague, Brno or other cities. This is based on beautiful and quality art which knows no borders or differences.

Dvě osobnosti hudebního festivalu Leoše Janáčka a jedno loučení



PhDr. Jiří Vejvoda, vystudovaný překladatel, je významný kulturní manažer, moderátor a novinář, zároveň televizní a rozhlasový autor. Dlouhou dobu uvádí mnohé festivaly vážné hudby, kterým dodává lidské slovo. Významně je spjatý i s Mezinárodním hudebním festivalem Leoše Janáčka. Přinášíme Vám rozhovor, který s moderátorským nestorem vedl ředitel festivalu Jaromír Javůrek.



Text: Jaromír Javůrek

Foto: MHF Leoše Janáčka

■ **Milý Jiří, pamatuji si to naprosto přesně: potkali jsme se v parku česko-krumlovského zámku. Ty moderátor festivalového koncertu, já host. A tehdy mne napadlo pozvat Tě ke spolupráci. Rozhodně jsem netušil, že budeš souhlasit a že z toho bude krásných deset let.**

Někdy se stává, že se nejkrásnější prožitky rodí nenápadně, náhodou. Když jsem Ti vyhověl a přijel do Ostravy uvést dva koncerty tehdy ještě Janáčkova máje, netušil jsem, že se v mém pracovním i soukromém životě otevírá důležitá a poměrně dlouhá kapitola. Místo toho, abych se zhostil své práce a putoval dál, přilnul jsem nejen k festivalu, ale i k Ostravě a k řadě nových přátel na dlouhých a krásných deset let. Byl jsem zblízka svědkem, jak tato významná hudební událost změnila svůj název; jak pod svá křídla přichýlila hudební festival v Hukvaldech; jak obohatila defilé koncertů o diskuse s umělci před vystoupeními i po nich; jak zdárně přečkala covidové období...

■ **Především činoherci často zmiňují Ostravu, kam nastoupili do angažmá, jako divné, specifické město, které si je ale časem získalo a podmanilo.**

Je to pravda. Ostrava má skutečně svou nezaměnitelnou identitu, atmosféru, charakter. To ovšem neznamená, že to dnes není respektované středoevropské město, mimo jiné centrum současného literárního, hudebního a výtvarného umění

(Gong, Plato, Ostravské dny nové hudby. A nové opery...). Pro mě osobně to byla jedinečná zkušenost. MHF Leoše Janáčka mi poskytl víc než „jen“ možnost uvádět bezpočet koncertů či debat s umělci. Poznám se s hvězdami ze světa, např. se sopranistkou Pretty Yende, i s domácími výraznými osobnostmi typu klavíristy Lukáše Vondráčka, Adama Plachetky a mnoha dalšími. Festival mi umožnil navázat trvalá přátelství s řadou zajímavých Ostravanů v čele s primátorem města Tomášem Macurou a s vzácnou osobností biskupa Františka Václava Lobkowicze. Ostravu jsem si zamiloval do té míry, že ji považuji za svůj druhý domov.

■ **Myslím, že můžeme v tuto chvíli již prozradit, že po vzájemné shodě v roce 2023 končíme naši společnou dekádu...**

Vše v životě začíná a končí, ostatně i život sám. A tak jsem už před časem vycítil - a s Tebou prodiskutoval, že dekáda mého působení na MHF Leoše Janáčka je vhodnou příležitostí k tomu, abychom spolupráci završili. Jistěže nevyklučuji, že byl-li by o mě při zcela výjimečných příležitostech zájem, rád se znovu chopím mikrofonu. Každopádně budu přijíždět jako divák a s chutí se vmísím do tradičně výtečného publika. Nyní ovšem nastala ta správná chvíle k tomu, abych řekl: Děkuji, festivale! Děkuji, Jaromíre, Tobě i Tvému týmu! A vše dobré. ■

Děkujeme za rozhovor.

Two Personalities of the Leoš Janáček Music Festival and One Farewell

PhDr. Jiří Vejvoda, a graduate translator, is a prominent cultural manager, moderator and journalist, as well as a television and radio author. For a long time, he has been presenting many classical music festivals, to which he adds a human touch. He is also significantly associated with the Leoš Janáček International Music Festival. We bring you an interview with the doyen of presenters, conducted by the festival director Jaromír Javůrek.



Ředitel MHF Leoše Janáčka Jaromír Javůrek s primátorem Ostravy Tomášem Macurou.
Director of the Leoš Janáček IMF Jaromír Javůrek with the Mayor of the City of Ostrava Tomáš Macura.
Foto: Lukáš Kaboň

■ **Jiří, I remember it exactly: we met in the park of the Český Krumlov castle. You were the presenter of the festival concert, and I was a guest. And that is when I had the idea to invite you to collaborate. I certainly did not know that you would agree and that it would be a wonderful ten years.**

Sometimes it happens that the most beautiful experiences are born inconspicuously, by coincidence. When I agreed to come to Ostrava to perform two concerts of what was still the Janáček May Festival, I had no idea that an important and rather long chapter was opening in my professional and private life. Instead of doing my work and moving on, I have become attached not only to the

festival but also to Ostrava and to many new friends for a long and beautiful ten years. I had witnessed how this important musical event changed its name. How it took the Hukvaldy Music Festival under its wing. How it enriched the concert parade with discussions with artists before and after the performances. How it successfully survived the COVID-19 period...

■ **Drama actors, in particular, often describe Ostrava — where they started their engagements — as a strange, specific city, but one that had eventually won them over.**

It is true. Ostrava really has its own unmistakable identity, atmosphere and character. This does not mean, however,

that it is not a respected Central European city today; it is, among other things, a centre of contemporary literary, musical and visual arts (Gong, Plato, Ostrava Days of New Music, and new operas...). For me, personally, it was a unique experience. The Leoš Janáček IMF has given me more than “just” the opportunity to present countless concerts or debates with artists. I have met stars from all over the world, such as the soprano Pretty Yende, as well as local luminaries, such as pianist Lukáš Vondráček, Adam Plachetka, and many others. The festival has allowed me to establish lasting friendships with a number of interesting Ostravians, especially the Mayor of the city, Tomáš Macura, and the rare personality of Bishop František Václav Lobkowitz. I have fallen in love with Ostrava to such an extent that I consider it my second home.

■ **I think we can disclose at this point that, by mutual consent, we will end our decade together in 2023...**

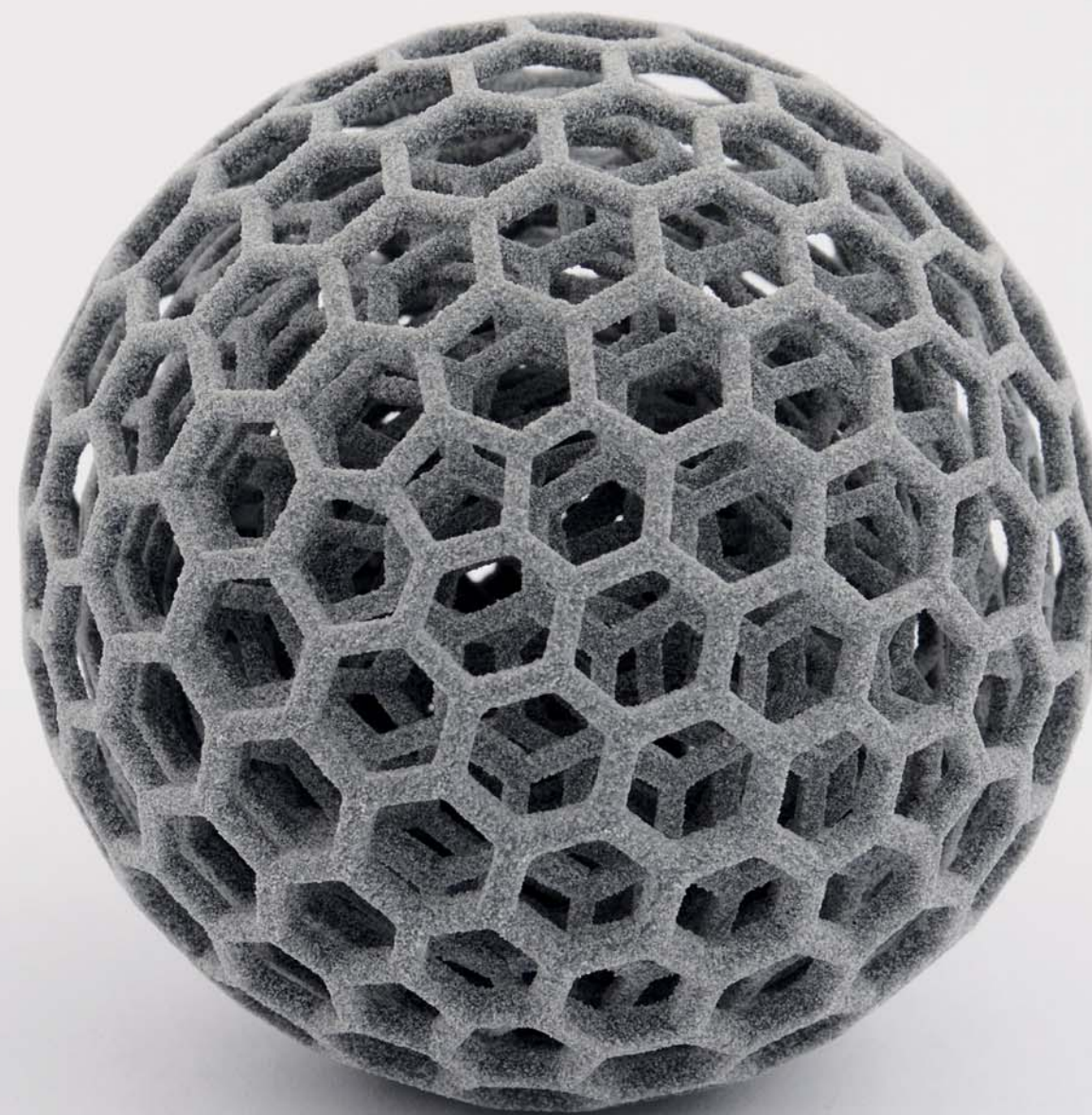
Everything in life begins and ends, as does life itself. And so I sensed some time ago — and even discussed it with you — that the decade of my activity at the Leoš Janáček IMF is a good opportunity to bring our collaboration to a close. Of course, I do not rule out that I would be happy to take the microphone again on very special occasions. In any case, I will be coming as a spectator and will be happy to mingle with the traditionally excellent audience. Now, however, is the time to offer my gratitude. Thank you, festival! My thanks to you, Jaromír, and your team! And all the best. ■

Thank you for the interview.



4machines

Váš profesionální partner
ve strojírenství, vzdělávání a marketingu



www.4machines.cz

ČD Night

**Cesta, kterou
prospíte, uteče
nejrychleji**

- Slovensko
- Švýcarsko
- Rakousko
- Maďarsko
- Polsko



Pospěte si s námi.
www.cd.cz/cdnight



České dráhy
Národní dopravce